

Asiakas

Loviisan kaupunki

Asiakirjatyyppi

Kaavaselostus

Päivämäärä

19.9.2017

Työnumero

1510029561

LOVIISAN KAUPUNKI

KORTTELIN 109 OSAN ASEMAKAAVAMUUTOS

LOVIISAN KAUPUNKI
KORTTELIN 109 OSAN ASEMAKAAVAMUUTOS

Päivämäärä **19.9.2017**
Laatija **Niina Ahlfors, Timo Laitinen, Pirjo Pellikka**
Hyväksyjä **Annu Tulonen**
Kuvaus **Kaavaselostus**

Vilite 1510029561

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavaselostus, joka koskee 19. päivänä syyskuuta 2017 päivättyä kaavaehdotuskarttaa.

Vireilletulo

Kaavoitus on käynnistetty Loviisan kaupungin teknisen lautakunnan päätöksellä 29.9.2016 99 §. Alueen kaavoituksen käynnistämisestä on ilmoitettu paikallislehdessä ja kaupungin ilmoitustaululla 14.10.2016.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville 14.10.-12.11.2016 väliseksi ajaksi.

Ehdotusvaiheen nähtävilläolo

Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä ___ - ___ .20__ välisenä aikana.

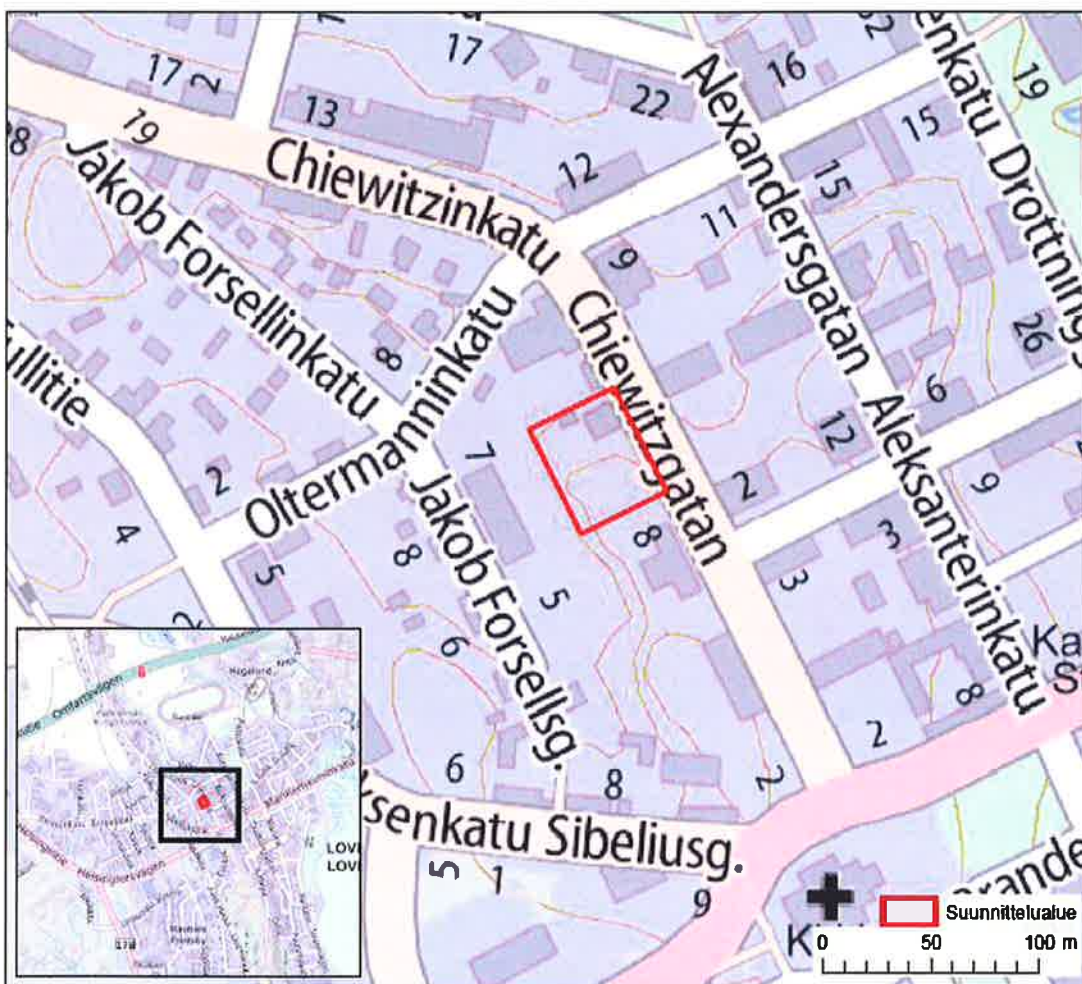
Teknisen lautakunnan hyväksyminen

Loviisan tekninen lautakunta on hyväksynyt asemakaavan ___ .20__.

Kaava-alueen sijainti

Asemakaavan muutos koskee Loviisan kaupungin 1. kaupunginosan Pohjoistullin osaa korttelista 109.

Asemakaavan muutos koskee Loviisan kaupungin kiinteistöjä 434-1-109-10 ja 434-1-109-11.

Suunnittelualueen sijainti ja raja

Kaavan tarkoitus

Kaavamuutos on välttämätön, sillä voimassa olevassa asemakaavassa suunnittelualueelle on osoitettu määräävä rakennusala ja rakennusoikeus yhdelle kerrostalolle ja sen autopaikoille. Kaavanmukaista tonttijakoa ei ole tehty, vaan alueella on voimassa aiemman asemakaavan mukaiset kaksi tonttia, joista toisella sijaitsee omakotitalo ja toinen on rakentamaton.

Asemakaavalla tutkitaan kiinteistön 434-1-109-10 alueen käyttötarkoituksen muuttaminen erillispientalojen korttelialueeksi ja kiinteistön 434-1-109-11 alueen muuttamisen asuinkerrostalotontiksi. Suunnittelualueen kaksi tonttia on kahden eri yksityisen tahon omistuksessa.

SISÄLTÖ

1.	Tiivistelmä	1
1.1	Kaavaprosessin vaiheet	1
1.2	Asemakaavan sisältö	1
1.3	Toteuttaminen	1
2.	Lähtökohdat	1
2.1	Alueen yleiskuvaus	1
2.2	Luonnonympäristö	1
2.2.1	Topografia	1
2.2.2	Maa- ja kallioperä	1
2.2.3	Vesistöt ja vesitalous	2
2.2.4	Luonnonsuojelu	3
	Kuva 2-3. Lähiympäristön luonnonsuojelualueet.	3
2.2.5	Kasvillisuus ja luontotyypit	3
2.3	Maisema ja kulttuuriympäristö	4
2.3.1	Maisema	4
2.3.2	Rakennettu kulttuuriympäristö	4
2.3.2.1	Muinaisjäännökset	5
2.4	Rakennettu ympäristö	7
2.4.1	Väestön rakenne ja kehitys	7
2.4.2	Yhdyskuntarakenne	7
2.4.3	Asuminen	7
2.4.4	Palvelut	7
2.4.5	Työpaikat ja elinkeinotoiminta	7
2.4.6	Virkistys	8
2.4.7	Liikenne	8
2.4.8	Tekninen huolto	8
2.4.9	Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt	8
2.4.10	Maanomistus	8
2.5	Suunnittelutilanne	8
2.5.1	Maakuntakaava	8

2.5.2	Yleiskaava	11
2.5.3	Asemakaava	12
2.5.4	Rakennusjärjestys	12
2.5.5	Pohjakartta	12
2.5.6	Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat	13
2.5.7	Alueelle laadintavaiheessa tehdyt selvitykset	13
3.	Suunnittelun vaiheet	13
3.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	13
3.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	13
3.3	Osallistuminen ja yhteistyö	13
3.3.1	Neuvottelut	13
3.3.2	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palaute ja huomioiminen	13
3.3.3	Ehdotusvaiheen palaute ja niiden huomioiminen	14
3.4	Asemakaavan tavoitteet	14
3.4.1	Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet	14
3.4.2	Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	14
3.4.3	Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen	14
4.	Asemakaavan kuvaus	15
4.1	Kaavan rakenne	15
4.1.1	Mitoitus	15
4.1.2	Kaavamerkinnot	15
4.1.3	Yleiset määräykset	16
4.2	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	17
5.	Kaavan vaikutukset	17
5.1	Suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan	17
5.2	Suhde voimassa olevaan yleiskaavaan	17
5.3	Vaikutukset palveluihin	17
5.4	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja taajamakuvaan	17
5.5	Vaikutukset liikenteeseen	18
5.6	Vaikutukset pohjaveteen	18
5.7	Vaikutukset asumiseen kaava-alueen lähiympäristössä	18
5.8	Vaikutukset luontoon	18
6.	Asemakaavan toteutus	19
6.1	Toteuttaminen ja ajoitus	19
6.2	Toteutuksen ohjaus	19
6.3	Toteutuksen seuranta	19
YHTEYSTIEDOT		20

SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJAT

- Liite 1** Tilastolomake
- Liite 2** Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Liite 3** Chiewitzinkadun maalinnoituksen tarkkuusinventointi 2017
- Liite 4** Museoviraston lausunto (arkeologia) 1.3.2017 (MV/318/05.02.00/2016)
- Liite 5** Yhdistelmäjohtokartta
- Liite 6** Varjotutkielmat 2-, 3- ja 4-kerroksisista vaihtoehdoista AK-korttelinosaan
- Liite 7** Periaatteellinen alueleikkaus
- Liite 8** Kooste ehdotusvaiheen palautteesta ja niihin annetut vastineet (täydennetään myöhemmin)

Selostukseen kuuluu kaavakartta merkintöineen ja määräyksineen

KAAVAA KOSKEVAT MUUT ASIAKIRJAT, TAUSTASELVITYKSET JA LÄHDEMATERIAALI:

- Arkeologinen inventointi, 2004, Johanna Enqvist & V.-P. Suhonen
- Ympäristöhallinnon OIVA-ympäristö- ja paikkatietopalvelu
- Liikenneviraston aineistopalvelut
<http://portal.liikennevirasto.fi/sivu/www/f/aineistopalvelut/kartat>

1. TIIVISTELMÄ

1.1 Kaavaprosessin vaiheet

Vireilletulo	29.9.2016 99 § tela
Vireilletulo kuulutus paikallislehdessä	14.10.2016
OAS nähtävillä	14.10. – 12.11.2016
Ehdotuksen nähtävilläolo	XXX
Kaupunginvaltuuston hyväksyminen	XXX

1.2 Asemakaavan sisältö

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan kiinteistön 434-1-109-10 käyttötarkoituksen muuttamisen pientalotontiksi ja kiinteistön 434-1-109-11 muuttamisen kerrostalotontiksi.

1.3 Toteuttaminen

Asemakaavan hyväksyy Loviisan tekninen lautakunta. Asemakaava voidaan toteuttaa heti, kun kaava on saanut lainvoiman. Toteutuksesta vastaavat yksityiset maanomistajat.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 Alueen yleiskuvaus

Chiewitzinkatu on Loviisan kirkolta luoteen suuntaan johtava katu, jonka varrella sijaitsee useita punatiilijulkisivuisia kerrostaloja.

Kiinteistöllä 434-1-109-10 sijaitsee 1960-luvulla rakennettu 2-kerroksinen ja kaksi asuntoinen omakotitalo ja sen aidattu piha. Kiinteistö 434-1-109-11 on rakentamaton ja sen länsi- ja pohjoisreunalla on maavalli, jonka alla on jäänteitä venäläisestä linnoituksesta. Maavallin päällä kasvaa jonkin verran puustoa omakotitalon aita vasten.

2.2 Luonnonympäristö

2.2.1 Topografia

Suunnittelualueen korkeustaso vaihtelee välillä 17-22 metriä meren pinnan yläpuolella. Topografia nousee suunnittelualueelta etelään harjumuodostumalle siirryttäessä ja laskee kohti pohjoista.

2.2.2 Maa- ja kallioperä

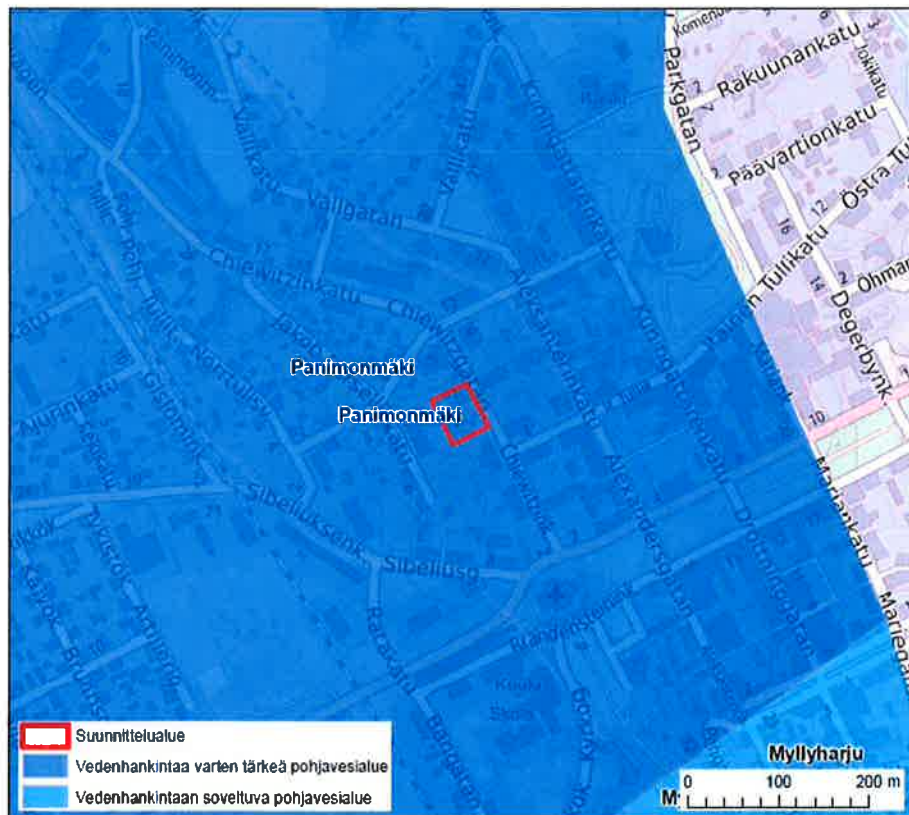
Suunnittelualueen maaperä on itäosaltaan hiekkaa. Muutoin suunnittelualue sijoittuu kartoittamattomalle alueelle. Suunnittelualueen kallioperä on viborgiittia.

Kuva 2-1. Suunnittelualueen ja sen lähiympäristön maaperä

2.2.3 Vesistöt ja vesitalous

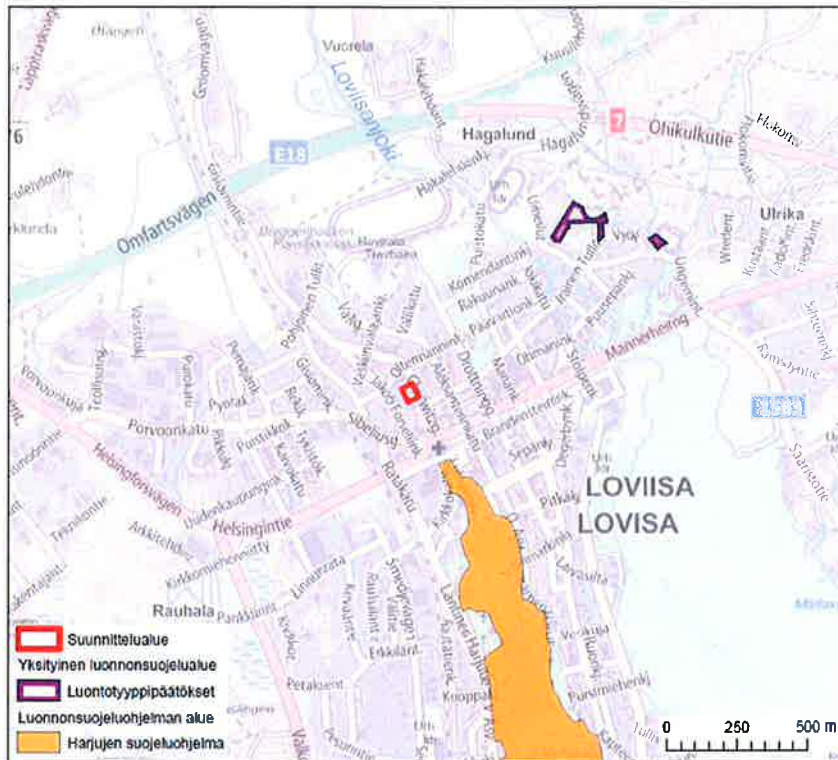
Suunnittelualue sijoittuu Panimonmäen (0158555) vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle. Suunnittelualueella tai sen lähiympäristössä ei sijaitse lampia tai muita pienvesiä.

Kuva 2-2. Suunnittelualueen sijoittuminen pohjavesialueelle

2.2.4 Luonnonsuojelu

Suunnittelualueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu luonnonsuojelualueita tai tiedossa olevia luonnonympäristön kannalta arvokkaita kohteita tai alueita. Lähin luonnonsuojelualue (LTA200868; Hagalundin jalopuumetsikkö) sijoittuu runsaan 700 metrin etäisyydelle suunnittelualueesta koilliseen. Lähimmillään noin 250 metrin etäisyydelle etelään sijoittuu harjijensuojeluohjelmaan kuuluva Myllyharju (HSO010009).

2.2.5 Kuva 2-3. Lähiympäristön luonnonsuojelualueet. Kasvillisuus ja luontotyypit

Suunnittelualueella kasvaa koivun- ja mäntyntaimia ja pihlajia. Tonttien välisellä kumpareella kasvuolosuhteet ovat karummat ja siinä kasvaa mäntyjä ja koivuja. Omakotitalon tontti on istutettua aluetta.

Kuva 2-4. Suunnittelualueen kasvillisuutta.

2.3 Maisema ja kulttuuriympäristö

2.3.1 Maisema

Suunnittelualue sijoittuu maisemallisessa maakuntajaossa Eteläiseen rantamaahan ja tarkemmin Suomenlahden rannikkoseutuun (Ympäristöministeriö 1993). Suomenlahden rannikkoseutu on maastonmuodoiltaan vaihtelevaa. Mantereella asutus on keskittynyt jokien tuntumaan. Itä-Uudenmaan alueelle on tehty valtakunnallista maisemamaakuntajakoa tarkentava maisematyyppijako (Itä-Uudenmaan liitto 2007). Maisematyyppijaossa Loviisan kaupunkikeskusta ja suunnittelualue sijoittuvat Suomenlahden rannikkoseudun sisäsaaristo ja mannerrannikkoon.

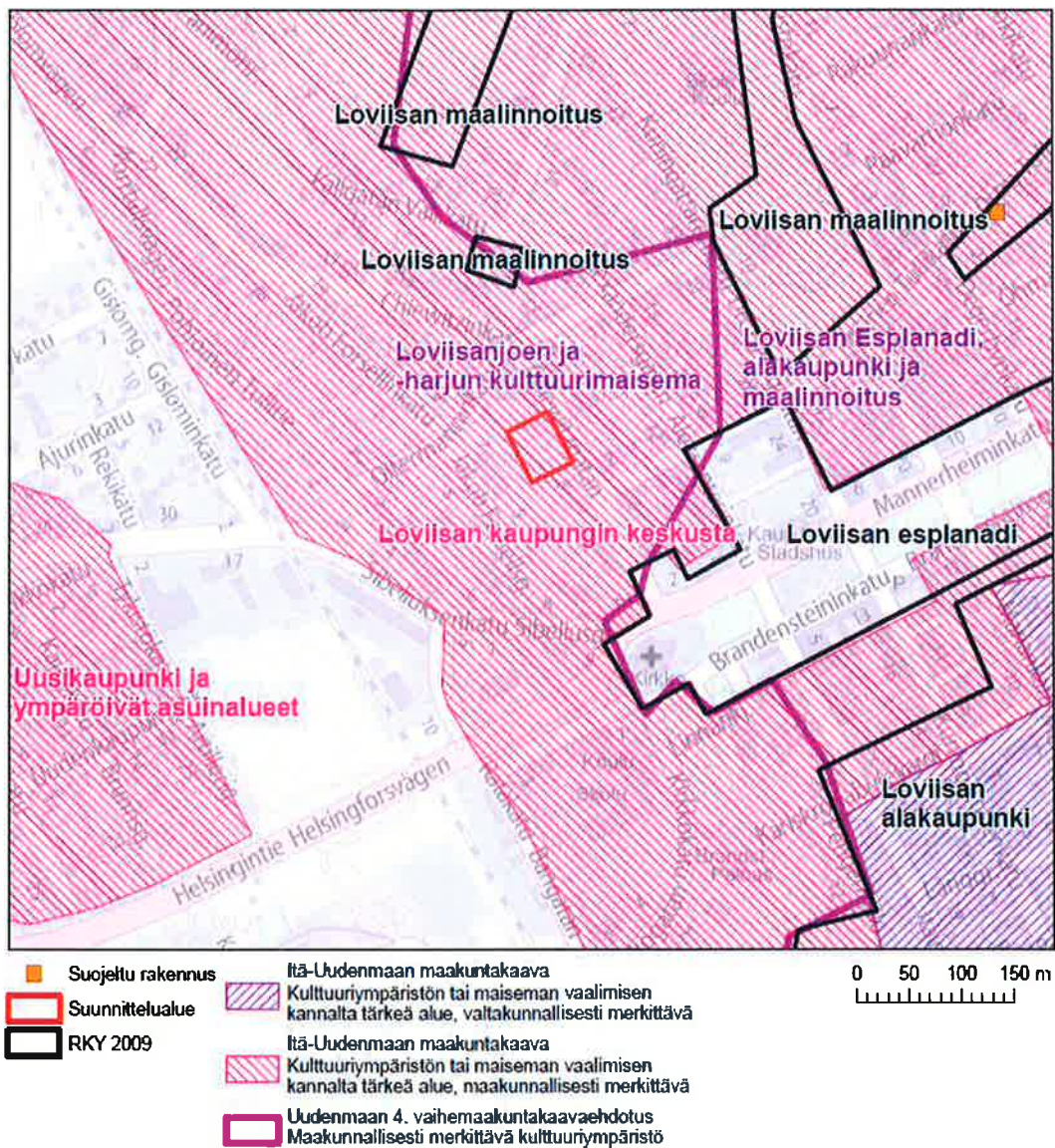
Suunnittelualue sijoittuu korttelialueelle, jonka maaperä on voimakkaasti muokattua. Suunnittelualueen pohjoisemmalla korttelilla sijaitsee pientalo ja ulkorakennus. Korttelit rajautuvat itäosastaan Chiewitzinkatuun ja muutoin korttelien viereisiin tontteihin. Alue on osa rakennettua kaupunkiympäristöä ja suunnittelualueetta ympäröi kerrostaloalueet.

Suunnittelualueella on nykyisellään runsaasti puustoa, joka sulkee suunnittelualueelta avautuvia näkymiä. Pohjoisemmän korttelin pihapiiriä kiertää myös aita. Näkymiä suunnittelualueen kortteille avautuu Chiewitzinkadulta ja ympäröiviltä lähimmiltä kerrostaloilta.

2.3.2 Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueesta lähimmillään noin 100 metrin etäisyydellä idässä sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön alue (RKY 2009) *Loviisan esplanadi* ja noin 120 metrin etäisyydellä pohjoisessa *Loviisan maalinnoitus*.

Uudenmaan liitossa on käynnissä IV vaihemaakuntakaava, jossa määritetään muun muassa maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt yhdenmukaisin perustein koko Uudenmaan alueelle. Osana maakuntakaavatyötä on laadittu vuonna 2012 *Missä maat on mainioimmat* -selvitys. Selvityksen ja 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksen mukaan suunnittelualue sijoittuu *Loviisanjoen ja -harjun kulttuurimaiseman* alueelle. Suunnittelualueesta lähimmillään noin 100 metrin etäisyydellä idässä sijaitsee 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa osoitettu *Loviisan Esplanadi, ala-kaupunki ja maalinnoitus* -maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö.

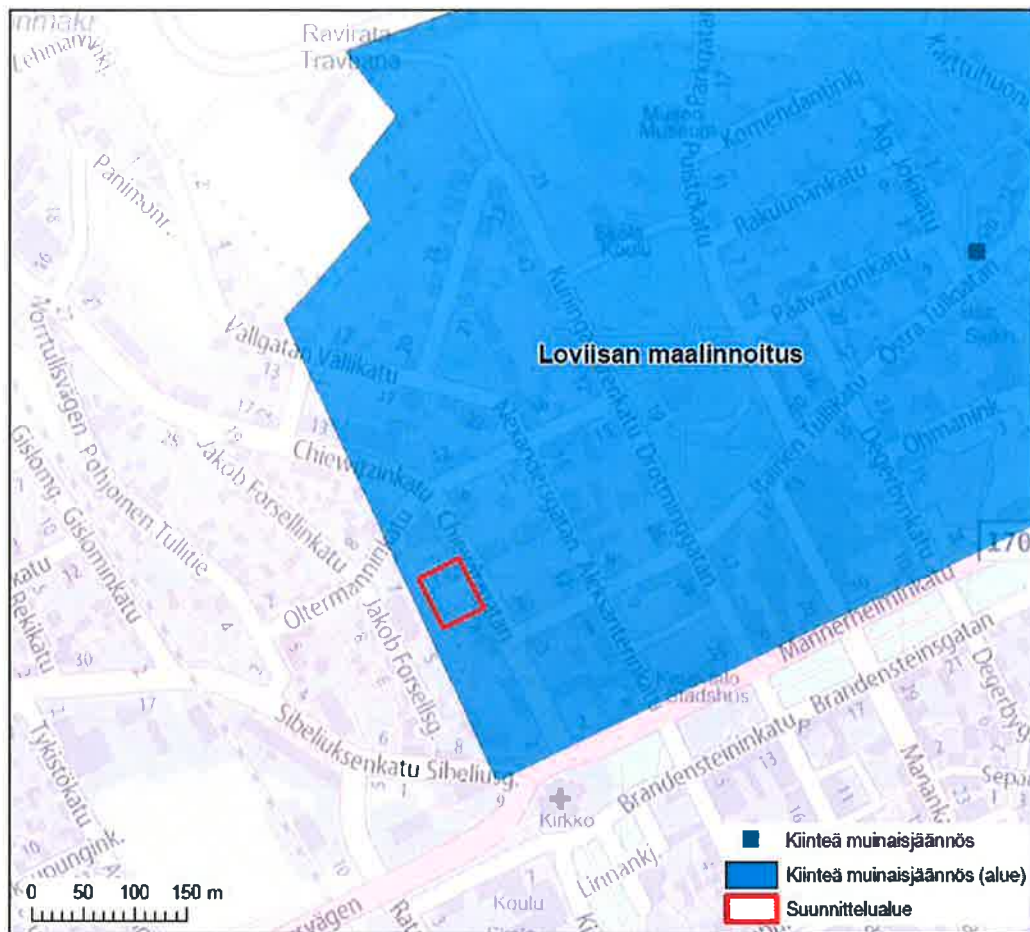

Kuva 2-5. Maisema- ja kulttuuriympäristöalueet suunnittelualueella ja sen läheisyydessä.

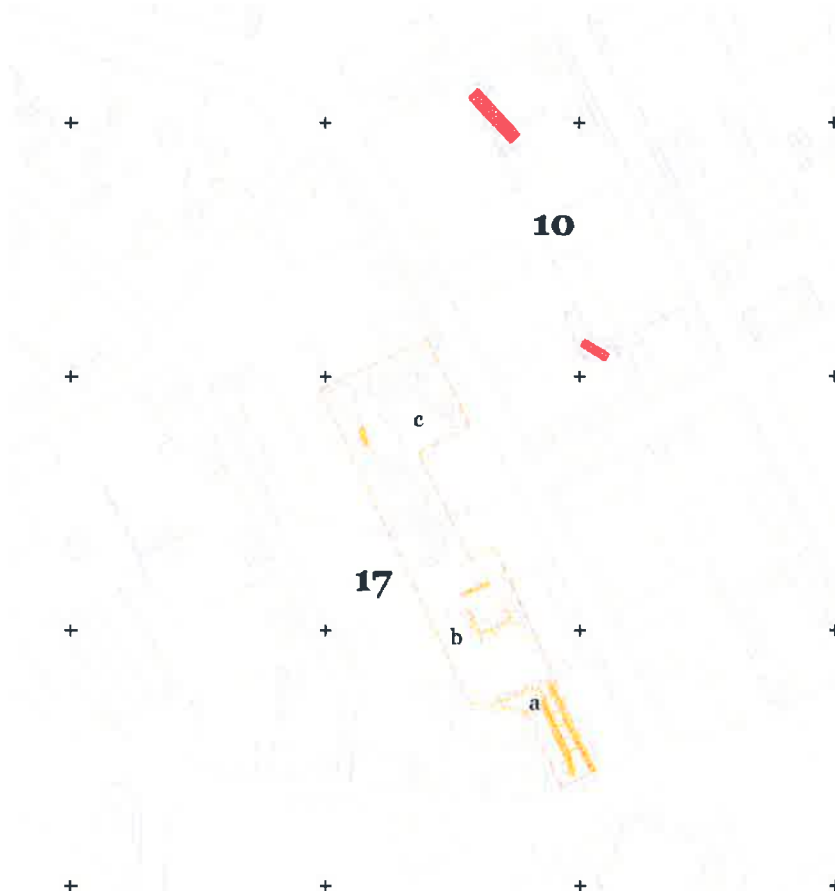
2.3.2.1 Muinaisjäännökset

Suunnittelualue sijaitsee laajalla muinaisjäännösalueella *Loviisan maalinnoitus* (1000003233). Museoviraston rakennushistorian osasto on toteuttanut vuonna 2004 Loviisan maalinnoituksen inventoinnin, jonka tarkoituksena oli selvittää maalinnoituksen nykyinen kunto.

Chiewitzinkadun ja Jakob Forsellinkadun välissä, jossa myös suunnittelualue sijaitsee, on yhä havaittavissa Venäläisen linnoituksen vallitusta muistuttavia sortuneita pengermiä. Pohjoisete-läsuuntaisen vallin jäännöksiä on noin 200 metrin matkalla kolmessa kohdassa. Valli on paikoitel-len täysin hävinnyt. Suunnittelualue sijoittuu Venäläisen linnoituksen pohjoisosan. Pohjoisosan valli on huonossa kunnossa, sillä sen molemmilta puolilta on otettu maata. Museoviraston Arkeo-logiset kenttäpalvelut teki helmikuussa 2017 tarkkuusinventoinnin Loviisan Pohjoistullin korttelin 109 alueella Chiewitzinkadun lounaispuolella sijaitsevan maalinnoituksen luoteisosassa. Tarkkuusinventoinnissa havaittiin muutamia valliin liittyviä kivirakenteita sekä erilaisia maatyteker-roksia. Tutkitun linnoituksen pintakerrokset ovat suurelta osin tuhoutuneet, mutta maavallin lael-la on todennäköisesti alkuperäistä pintaa jäljellä, ja myös vallin alempia kerroksia on säilynyt. Vallin päälle on myös kasattu myöhemmin maata ja kiviä, ja näiltä osin on vaikea arvioida, kuin-ka hyvin linnoite on maakasojen alla säilynyt. Maavalli on arvioitu autonomisen ajan rakenteeksi, mutta sen linja on nähtävissä myös varhaisemmissa ruotsalaisissa kartoissa. On mahdollista, että pieni osa rakenteesta ajoittuu jo 1700-luvun puolelle. Tarkkuusinventointiraportti on selos-tuksen liitteenä 3.

Kuva 2-6. Kiinteät muinaisjäänökset suunnittelualueella ja sen läheisyydessä.

Kuva 2-7. Ote Loviisan maalinnoituksen inventointiraportin liitteen 3 kartasta 5. Suunnittelualue sijoittuu Venäläisen linnoituksen (nro 17) pohjoisosaan (c).

2.4 Rakennettu ympäristö

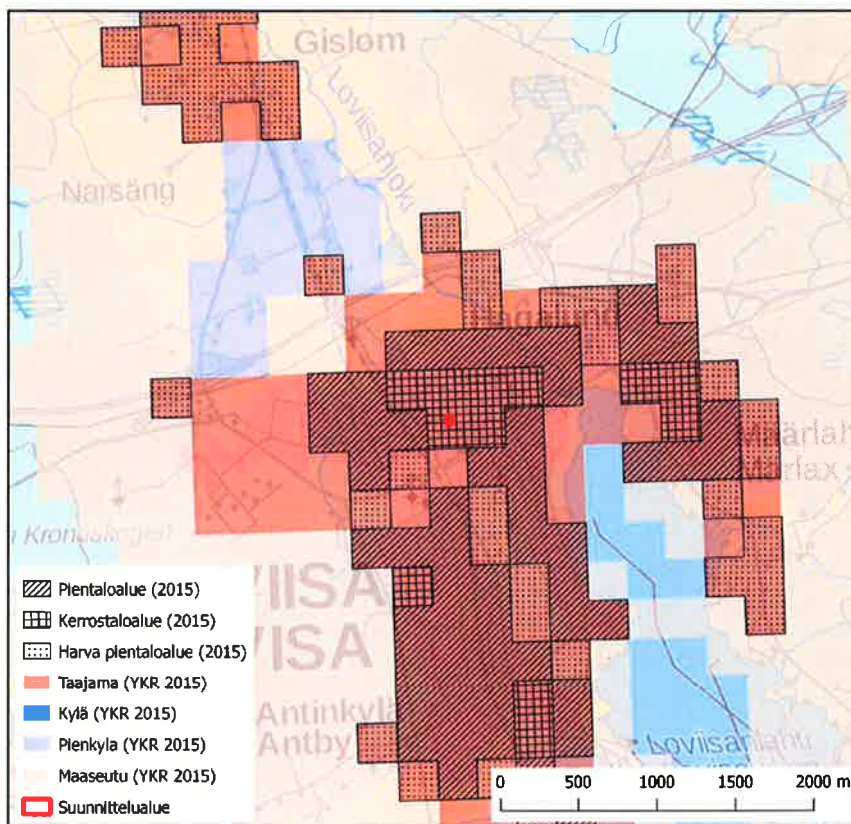
2.4.1 Väestön rakenne ja kehitys

Loviisan asukasluku on vähentynyt hieman vuosittain. Asukkaista noin 55 % on suomenkielisiä, 42 % ruotsinkielisiä ja muita 3 %. Vuonna 2015 väestöstä oli alle 15 -vuotiaita 14,8, 15-64 -vuotiaita 59,3 ja yli 64 -vuotiaita 25,9 prosenttia.

Asukasluku						
1.1.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.8.2016
15 549	15 559	15 529	15 497	15 457	15 316	15 272

2.4.2 Yhdyskuntarakenne

Kaava-alue sijoittuu aivan Loviisan keskustan tuntumaan. Alue on YKR-luokituksen mukaisesti taajamaan sijoittuvaa kerrostaloaluetta.

Kuva 2-8. Ote YKR-aineistosta.

2.4.3 Asuminen

Chiewitzinkadun ympäristöön sijoittuu pääosin asuinkerrostaloja ja keskustamaista asutusta.

2.4.4 Palvelut

Suunnittelualue sijoittuu Loviisan keskustaan, joten kaikki keskustan palvelut ovat puolen kilometrin säteellä.

2.4.5 Työpaikat ja elinkeinotoiminta

Loviisassa on useita työpaikkoja kaupan sekä julkisten- ja yksityisten palveluiden alalla. Kunnassa olevien työpaikkojen määrä oli vuonna 2012 5752, joista palvelujen osuus oli 59,2 %, jalostuksen 33,2 % ja alkutuotannon 5,9 %.

2.4.6 Virkistys

Myllyharjunreitti on lähin suunnittelualueetta sijaitseva virkistysreitti.

Loviisan keskustassa on useita viheralueita, joita voi käyttää virkistystarkoitukseen. Loviisanjoen itäpuolella kulkee noin kahden kilometrin mittainen Ehrensvärdinpolku, joka on osittain metsäpolkua. Ehrensvärdinpolulla sijaitsee useita rakennusperintökohteita, ja sen tarkoitus on esitellä Loviisan maalinnoitusta ja sen rakennusvaiheita.

Loviisan rantapuisto ja -reitti ovat myös alueelta helposti saavutettavissa.

2.4.7 Liikenne

Chiewitzinkadulla ja siitä pohjoisen suuntaan jatkuvalla Gislomintiellä on asutusta, josta liikenne pääosin muodostuu. Läpikulkuliikennettä Chiewitzinkadulla on vain vähän.

2.4.8 Tekninen huolto

Alue kuuluu Loviisan kaupungin kunnallistekniseen verkostoon. Kaavaselostuksen liitteessä 5 on esitetty asemakaava-alueen yhdistelmäjohtokartta.

2.4.9 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Suunnittelualueella tai sen lähiympäristössä ei ole ympäristöhäiriöitä aiheuttavaa toimintaa.

2.4.10 Maanomistus

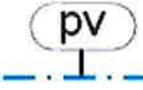

Suunnittelualue on yksityisten omistuksessa.

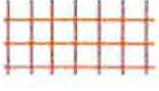

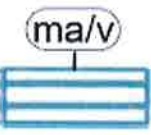

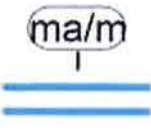
2.5 Suunnittelutilanne

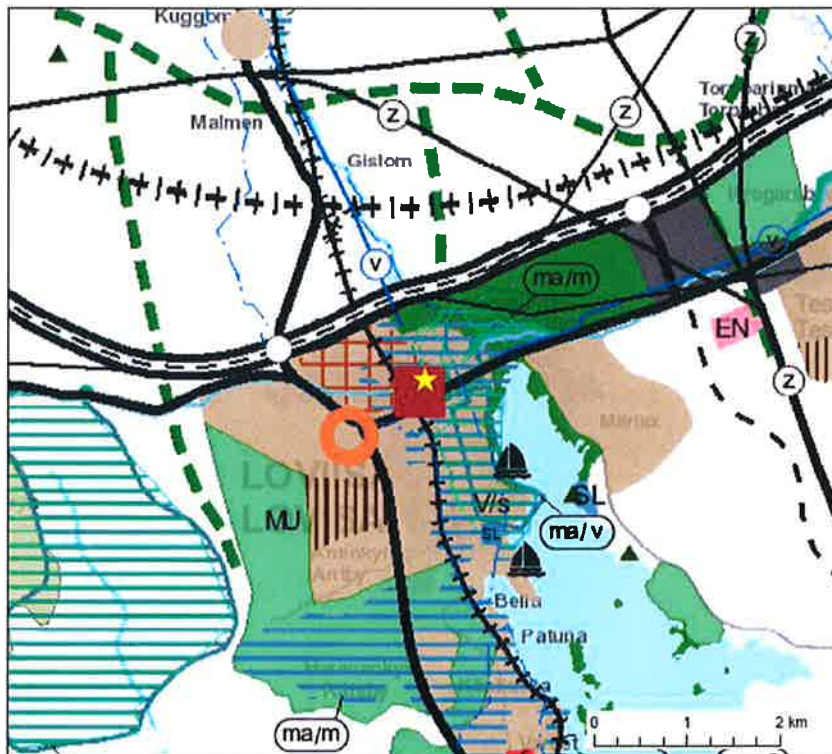
2.5.1 Maakuntakaava

Uudellamaalla lainvoimaisia maakuntakaavoja ovat Uudenmaan maakuntakaava, 1, 2. ja 3. vaihemaakuntakaavat ja Itä-Uudenmaan kokonismaakuntakaava.

Voimassa olevissa maakuntakaavoissa suunnittelualueetta ja sen lähiympäristöä koskevat seuraavat kaavamerkinnot ja -määräykset:

	<p>Pohjavesialue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ominaisuuksiltaan arvokkaita ja jotka voivat olla tai ovat yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä.</p>
	<p>Keskustatoimintojen alue, kuntakeskus, pääkaupunkiseudun aluekeskus</p> <p>Kohdemerkinnällä osoitetaan kuntakeskusten ja pääkaupunki-seudun aluekeskusten keskusta-hakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueiden yleispiirteinen sijainti. Alue voi sisältää myös asumista sekä tarvittavat liikennealueet ja puistot.</p> <p>Keskustatoimintojen kohde-merkinnät sisältävät osittain tai kokonaan kulttuurihistoriallisia alueita tai kohteita.</p>
	<p>Taajamatoimintojen alue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan yksityiskohtaista suunnittelua edellyttävät asumiseen, palvelu- ja työpaikka- sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat rakentamisalueet. Merkintä sisältää taajamien sisäiset liikenneväylät sekä liikenteen tarvitsemat satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha- ja muut vastaavat alueet, ulkoilureitit, pyöräily- ja jalankulkureitit, paikalliskeskukset, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet.</p>

	Taajamatoimintojen alue -merkintä ei estä maa- ja metsätalouskäytössä olevien alueiden säilyttämistä tarvittaessa nykyisessä käytössään.
	Tiivistettävä alue Merkintä on kehittämissperiaatemerkintä. Merkinnällä osoitetaan tiivistettävät taajama- ja keskustatoimintojen alueet, jotka tukeutuvat kestäväan liikennejärjestelmään.
	Kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävän Vanhan Kuninkaantien linjaus ja / tai sen säilyneet osuudet Itä-Uudellamaalla.
	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, valtakunnallisesti merkittävä Merkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittävät alueet ja kohteet.
	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittävät alueet, tiet ja kohteet (RKY 2009). Alueilla, joille on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä.
	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, maakunnallisesti merkittävä Merkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät alueet, tiet ja kohteet.

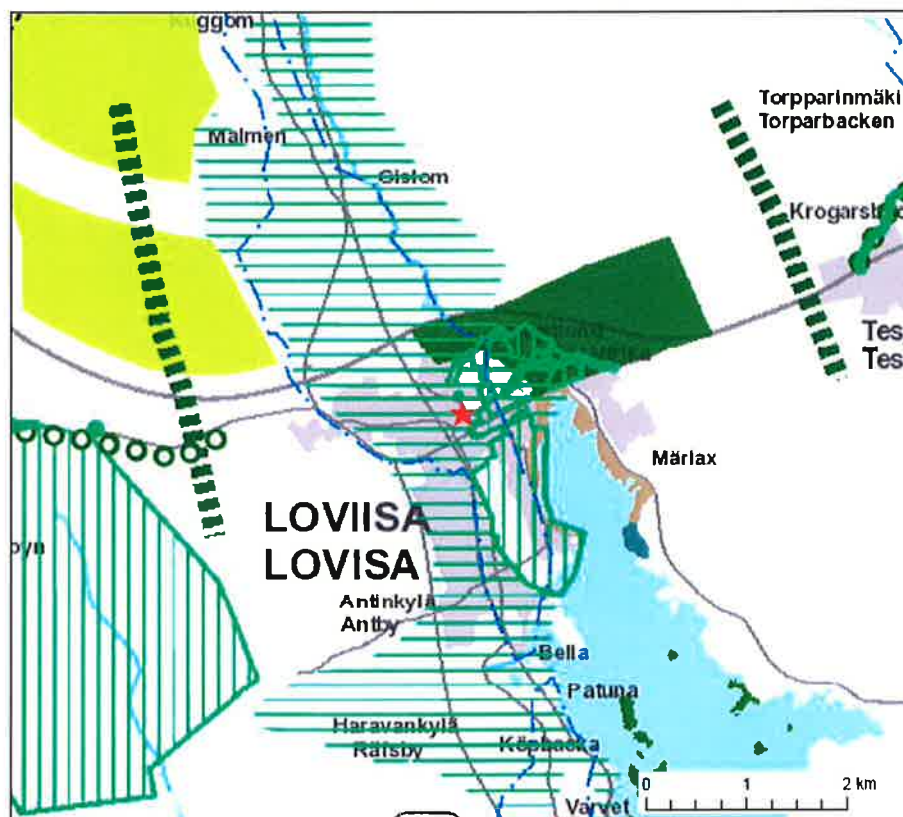

Kuva 2-9. Ote Uudenmaan vahvistettujen maakuntakaavojen yhdistelmästä (Uudenmaan maakuntakaava, Uudenmaan 1., 2. ja 3. vaihemaakuntakaavat ja Itä-Uudenmaan maakuntakaava). Suunnittelualueen sijainti on osoitettu kartalla keltaisella tähdellä.

Uudenmaan liitossa on vireillä 4. vaihemaakuntakaavan laatiminen. Kaava tulee kattamaan koko maakunnan alueen lukuun ottamatta Östersundomin aluetta, jonne laaditaan erillinen kaava. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava on ollut ehdotuksena nähtävillä 1.12.2015 – 29.2.2016.

Maakuntakaavaehdotuksessa suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen on osoitettu seuraavat merkinnät:

	<p>Pohjavesialue</p> <p>Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ominaisuuksiltaan arvokkaita ja jotka voivat olla tai ovat yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä.</p>
	<p>Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009)</p> <p>Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet, tiet ja kohteet (RKY 2009).</p> <p>Alueilla, joille on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä.</p>
	<p>Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö</p> <p>Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt, jotka käsittävät sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita.</p> <p>Alueilla, joille on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä.</p>

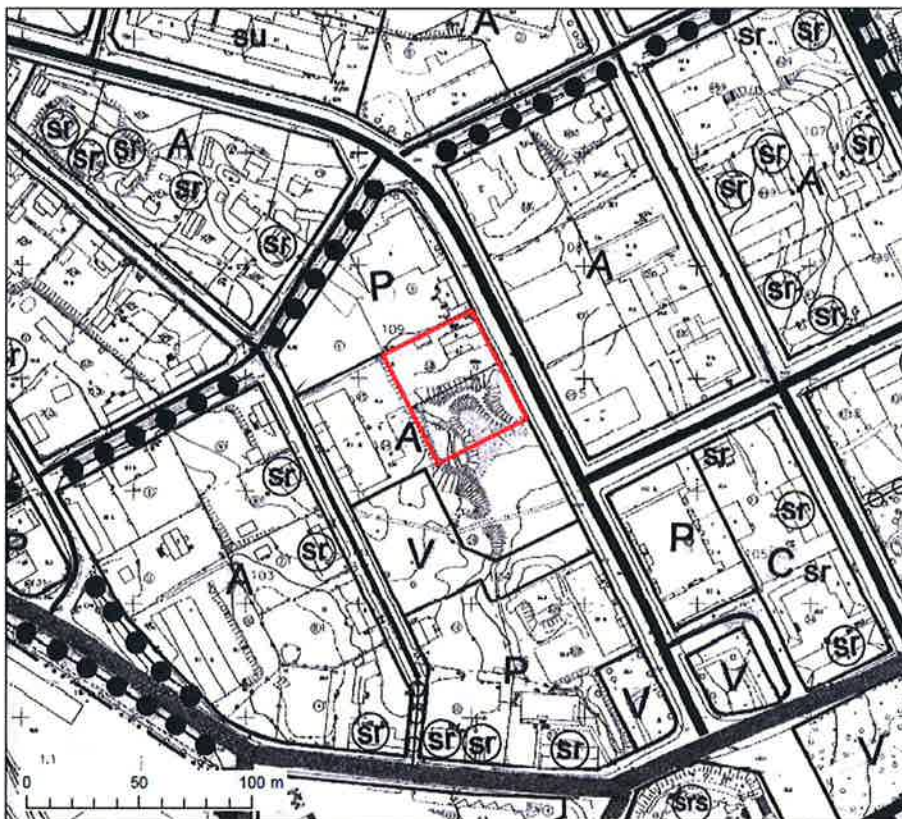
Kuva 2-10. Ote Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksesta. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu kartalla punaisella tähdellä.

2.5.2 Yleiskaava

Alueella on voimassa Loviisan keskustan ja alakaupungin osayleiskaava, joka on hyväksytty Loviisan kaupunginvaltuustossa 13.6.2001.

Loviisan keskustan ja alakaupungin osayleiskaavassa suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen on osoitettu seuraavat merkinnät:

A	Pääasiassa asuntoalue
V	Virkistysalue
P	Pääasiassa palvelujen ja hallinnon alue
	Yhdyskatu/kokoojakatu

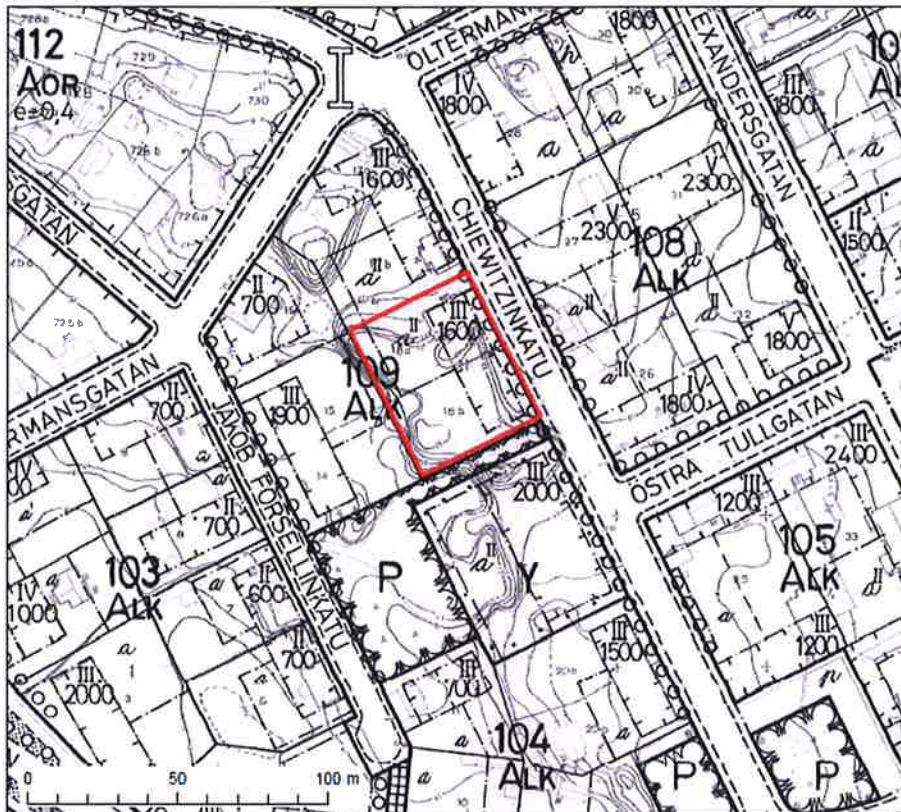
Kuva 2-11. Ote Loviisan keskustan ja alakaupungin osayleiskaavasta. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu kartalla punaisella viivalla.

2.5.3 Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 434_BI85. Asemakaava on vahvistettu 20.8.1975.

Asemakaavassa suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen on osoitettu seuraavat merkin-
nät:

	Yhdistettyjen liike- ja asuinkerrostalojen korttelialue
	Puisto
	Yleisten rakennusten korttelialue
	Autopaikkojen tai -katosten rakennusala, jossa numero osoittaa autotasojen suurimman sallitun määrän.

Kuva 2-12. Ote asemakaavasta 434_BI85

2.5.4 Rakennusjärjestys

Loviisan kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 31.5.2014.

2.5.5 Pohjakartta

Pohjakarttana on käytetty Loviisan kaupungin ylläpitämää numeerista asemakaavan pohjakarttaa.

2.5.6 Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat

2.5.7 Alueelle laadintavaiheessa tehdyt selvitykset

- Loviisan maalinnoituksen tarkkuusinventointi. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut 2017
- Varjotutkielma, Ramboll 2017
- Katujulkisivut, kolme vaihtoehtoista kerroskorkeutta, Ramboll 2017

3. SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Asemakaavamuutoksen laatimiseen on ryhdytty kaava-alueen eteläpuoleisen tontin omistajan kaavoitusaloitteen pohjalta. Kaavamuutoshakemuksessa on esitetty voimassa olevan asemakaavamerkinän muuttamista asuinkerrostalon rakentamiselle soveltuvaksi.

3.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kaava on tullut vireille teknisen lautakunnan päätöksellä 29.9.2016 99 §. Loviisan kaupungilla ja eteläisen tontin omistajalla on asemakaavasta aloitussopimus.

3.3 Osallistuminen ja yhteistyö

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavoituksen vaiheista on kerrottu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, joka on selostuksen liitteenä 2.

3.3.1 Neuvottelut

Kaupungin ja asemakaava-alueen kiinteistönomistajien kesken järjestettiin neuvottelu 5.10.2016, jossa todettiin kiinteistöjen 434-1-109-10 ja 434-1-109-11 omistajien tavoitteiden olevan ristiriidassa.

Kaupungin ja asemakaava-alueen kiinteistönomistajien kesken järjestettiin toinen neuvottelu 22.5.2017, jossa keskusteltiin kolmesta erikorkuisesta asuinrakennuksesta kiinteistölle 434-1-109-11. Minkään esitetyn vaihtoehdon toteutumista ei nähty toivottavana kiinteistönomistajan 434-1-109-10 puolesta.

3.3.2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palaute ja huomioiminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin Museoviraston lausunto, Asunto Oy Loviisan Coronan mielipide sekä suullinen mielipide kiinteistön 434-1-109-10 omistajilta. Saatu palaute on huomioitu seuraavasti kaavamuutoksen valmistelussa:

Museoviraston lausunnossa 9.11.2016 (MV/318/05.02.00/2016) edellytettiin kaavamuutosalueella sijaitsevan muinaismuistolain (295/1963) rauhoittaman osan muinaisjäännöstä Loviisan maalinnoitus tarkkuusinventointia, jossa siihen kuuluvista rakenteista tehdään mittapiirustus ja arvioidaan niiden tämän hetkinen kunto. Tutkimusten jälkeen Museovirasto antaa vielä lopullisen lausuntonsa tutkimusten riittävydestä.

- ✓ Tarkkuusinventointi laadittiin helmikuussa 2017 (Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut). Museoviraston lausunnon 1.3.2017 (MV/318/05.02.00/2016) mukaan muinaisjäännöksen rakenteet on mahdollista poistaa riittävien jatkotutkimusten jälkeen.

Asunto Oy Loviisan Coronan mielipiteessä 4.11.2016 hallitus toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Hallitus esittää, että ennen kaavaehdotuksen asetamista julkisesti nähtäville tulee siitä pitää kaupungin ja osallisten kanssa neuvottelu. Huomioiden tontin 11 omakotitalon korkeus niin tontille 10 sallittaneen enintään kaksikerroksisen rakennuksen rakentaminen porrastetusti Chiewitzinkadun suuntaisesti ja siten että kaikkien asuntojen autopaikat sijoitetaan maanalaiseen autotalliin. Mielipiteen liitteenä on asukkaiden (22 henkilöä) allekirjoittama muistutus, jossa vastustetaan tontin 11 omistajan tontille haluamaa neljäkerroksista asuinkerrostaloa ja vaaditaan rakennettavaksi enintään kaksikerrosta maanpinnan yläpuolella ja että tonttien 10 ja 11 välillä sijaitseva rinne säilytetään.

- ✓ Kaupungin ja maanomistajien kesken on järjestetty neuvottelu 22.5.2017.
- ✓ Voimassa oleva asemakaava mahdollistaa kolme kerrosta ja sen toteuttaminen on perusteltavissa kaupunkikuvallisilla syillä. Rakennusoikeuden määrä ei kasva nykyisestä. Kiinteistöjen 434-1-109-10 ja 434-1-109-11 välillä sijaitsevaa rinnettä ei voida säilyttää kiinteistön 434-1-109-11 osalta, sillä autopaikoitus on tarkoituksen mukaista sen osalta sijoittaa maanalaiseen autotalliin. Tontilla sijaitsevan Loviisan maalinnoituksen rakenteiden poistamiseen on perustelut ja Museoviraston lausunnossa sille annetaan hyväksyntä.

3.3.3 Ehdotusvaiheen palaute ja niiden huomioiminen

Täydennetään ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen.

3.4 Asemakaavan tavoitteet

3.4.1 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

Loviisan kaupungin ensisijaisena tavoitteena on saada keskusta-alueen toteutumaton asemakaava ajanmukaiseksi. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on tutkia, voidaanko asemakaava muuttaa sallimaan omakotitalo kiinteistöllä 434-1-109-10 ja asuinkerrostalorakentaminen kiinteistöllä 434-1-109-11.

Loviisan kaupungin tavoitteena on edistää kaavataloutta ja mahdollistaa uusien kerrostaloasuntojen rakentamisen keskusta-alueelle.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava sekä yleiskaava ohjaavat asemakaavamuutoksen suunnittelua.

3.4.2 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Tavoitteena on yhteen sovittaa eri asumismuodot vierekkäisille tonteille siten, etteivät ne häiritse toisiaan pysäköinnin, liikenteen, näkymien parvekkeilta, maantasauksien tai muiden toimintojen osalta. Laadullisena tavoitteena on mahdollistaa tyhjän tontin rakentuminen keskusta-alueella ja asemakaavan ajanmukaistaminen.

Suunnittelualue sijaitsee pohjavesialueella, mikä huomioidaan kaavamerkinnoissä ja -määräyksissä.

3.4.3 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Kiinteistön 434-1-109-10 omistajat ovat esittäneet, ettei parvekkeita tule suunnata kaavan mahdollistamasta kerrostalosta heidän tontin suuntaan. Heidän tavoitteensa rakennuksen korkeudesta ovat ristiriidassa kiinteistön 434-1-109-11 omistajan tavoitteiden kanssa.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

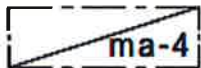
4.1 Kaavan rakenne

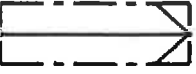
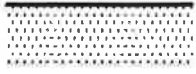
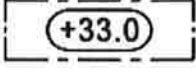
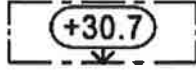

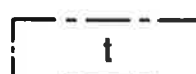

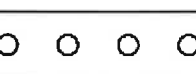
Kaavamuutoksella osoitetaan asuinkerrostalojen korttelialue (AK) sekä erillispientalojen korttelialue (AO-5), jonka tontille saa rakentaa yhteensä kolme asuntoa kahteen erilliseen rakennukseen. Suurin sallittu kerrosluku AK-tontilla on III ja AO-tontilla k II.

4.1.1 Mitoitus

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on 2 376 m². Asemakaavan muutosalue osoitetaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi 1 188 m², jolle määrätään rakennusoikeutta 1 100 k-m² sekä erillispientalojen korttelialueeksi 1 188 m², jolle määrätään rakennusoikeutta 500 k-m².

4.1.2 Kaavamerkinnot

AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.
AO-5	Erillispientalojen korttelialue. Tontille saa rakentaa yhteensä kolme asuntoa kahteen erilliseen rakennukseen.
	3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Ohjeellinen tontin/rakennuspaikan raja.
1	Kaupungin- tai kunnanosan numero.
POHJ	Kaupungin- tai kunnanosan nimi.
109	Korttelin numero.
11	Ohjeellisen tontin/rakennuspaikan numero.
1100	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
III	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
	Maanalainen autonsäilytyspaikan rakennusala. Alueelle saa kaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi rakentaa kokonaan maanpinnan alapuolella olevia pysäköintitiloja. Maanpäällistä kulkua ohjaavat rakenteet tulee sovittaa yhteen piha-alueen muiden järjestelyjen kanssa.
	Alueen osa, jolle saa kaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi rakentaa väestönsuojan, varasto- ja teknisiä tiloja sekä osittain tai kokonaan maanpinnan alapuolella olevia pysäköintitiloja. Tiloja ei lasketa kerrosalaan.

	Maanalaisiin tiloihin johtava ajoluiska.
	Istutettava alueen osa.
	Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema korkeusjärjestelmässä N60.
	Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin korkeusasema korkeusjärjestelmässä N60.
	Rakennusala.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa talusrakennuksen.
	Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.
	Istutettava puurivi.

4.1.3 Yleiset määräykset

AK korttelialuetta koskevat määräykset:

Asuinrakennuksen rakennusoikeuteen ei lasketa porrashuoneiden 15 m² ylittävää osaa eikä hissi-kuilua. Asuinrakennukseen saa rakentaa asukkaiden välittömään käyttöön tarkoitettuja yhteistiloja, kuten oleskelu-, sauna-, kerho-, askartelu-, varasto-, huoltotiloja. Tällaisia tiloja saa olla enintään 15 % asuinrakennuksen kokonaiskerrosalasta.

Ilmanvaihtokonehuonetta ei saa sijoittaa katolle.

Parvekkeita ei saa sijoittaa pohjoisjulkisivulle, tontin 10 suuntaan.

Sisääntulokerroksen lattiataso tulee toteuttaa mahdollisimman lähelle katutasoa.

AK-kortteliin tulee toteuttaa yhtenäinen leikki- ja oleskelualue.

AK ja AO-5 korttelialuetta koskevat määräykset:

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 ap/asunto AO-5 -korttelialueella

Autopaikkoja on rakennettava 15 AK -korttelialueella

Uudis- ja korjausrakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että rakentaminen sopii ympäristöönsä. Rakennusten massoittelemisen, kattomuotojen, värityksen ja ulkoverhoilun osalta tulee pyrkiä korkeatasoiseen, tasapainoiseen, selkeään ja ympäristöään täydentävään ja eheyttävään rakennustapaan.

Kaava-alue sijoittuu pohjavesialueelle. Rakentaminen, ojitukset ja maankaivuu on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen.

Rakennuslupahakemukseen on liitettävä katujulkisivupiirustukset, joista ilmenee myös naapurirakennusten julkisivumateriaalit, väritys, kattomuoto, harja- ja räystäskorkeus sekä kadun, pihan, aitojen tms. korkeusasema.

Radonturvallinen rakentaminen on otettava huomioon alueelle rakennettaessa.

4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Alueen rakentamisen mahdollisimman korkea laatutaso ja ympäristöön soveltuvuus pyritään turvaamaan kaavaratkaisun ja määräysten lisäksi kiinnittämällä huomiota alueelle tulevaan rakentamiseen ja sen toteutuksen suunnittelutasoon. Kaavamerkinnoin ja -määräyksin määrätään mm. asuinkerrostalon korkeudesta, sijoittumisesta, auton säilytyspaikoista, istutuksista, leikki- ja oleskelualueesta ja pohjavedestä.

5. KAAVAN VAIKUTUKSET

5.1 Suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan

Asemakaavamuutos toteuttaa lainvoimaista maakuntakaavaa, jossa alue on osoitettu taajama-toimintojen alueeksi.

5.2 Suhde voimassa olevaan yleiskaavaan

Asemakaavamuutos toteuttaa lainvoimaista yleiskaavaa, jossa korttelialue sijoittuu A-merkinnällä pääasiassa asuntoalueeksi merkitylle alueelle.

5.3 Vaikutukset palveluihin

Uusien asuntojen määrä lisää jonkin verran koulu- ja päiväkotipaikkojen sekä muiden kuntapalveluiden tarvetta. Kaavamuutoksella ei mahdollisteta uusien palvelujen sijoittumista suunnittelualueelle. Loviisan keskustan palvelut ovat saavutettavissa lähietäisyydellä.

5.4 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja taajamakuvaan

Kerrostalon kerrosluvuksi on asemakaavassa osoitettu kolme, mikä on voimassa olevan asemakaavan mukainen ja yhden kerroksen matalampi, kuin mitä viereinen ja vastapäinen asuinkerrostalo ovat. Katujulkisivu madaltuu portaittain etelästä pohjoiseen. AO-5 korttelinosan kerrosluvuksi on osoitettu asemakaavassa kaksi.

Kaavamuutoksen mahdollistaman asuinkerrostalon ja Jakob Forsellinkadulla vastapäätä sijaitsevan kolmikerroksisen asuinliikerakennuksen välinen puustoinen kukkula joudutaan tasoittamaan. Kaavassa määrätään istutettava alueen osa, jolle on istutettava pihlajapuuri viisi asuinkerrostalontontin rajalle.

Kolmekerroksinen rakennus täydentää entuudestaan rakentamatonta Chiewitzinkadun katutilaa ja -näkyä korkeiden kerrostalojen ja matalien asuinrakennusten saumakohdassa. Kaavanmuutos mahdollistaa kuitenkin taloudellisesti toteuttamiskelpoisen kerrostalon rakentamisen keskustaluokan alueelle Rakennustyyppi sopii yhteen vastakkaisella puolella katua sijaitsevien asuinkerrostalojen kanssa. Asuinkerrostalon piha-alue nousee korkeammalle tasolle, kuin omakotitalon piha-alue pohjoispuolella (434-1-109-10) ja tonttien rajalle sijoittuva betonirakenteinen muuri käsitellään omakotitalon kiinteistön omistajien kanssa sovittuun laatutasoon. Piha-alueiden tasoero on havainnollistettu alueleikkauksella, joka on selostuksen liitteenä 7.

Asuinkerrostalotontin pysäköintitilat sijoitetaan maanalaiseen pysäköintihalliin, mikä mahdollistaa yhtenäisen piha-alueen sijoittumisen AK-korttelin osaan.

Museovirasto on lausunut asiasta 9.11.2016 ja edellyttänyt tarkkuusinventoinnin toteuttamista. Laaditun tarkkuusinventoinnin 1.2. - 2.2.2017 perusteella Museovirasto on todennut, vaikka paikalla sijaitsevan maalinnoitteen osan paikoitellen jo pahasti tuhoutuneeksi aiemman maankäytön yhteydessä, sijaitsee rakennettavaksi tulevalle alueelle edelleen muinaismuistolain rauhoittamia rakenteita ja kerrostumia. Osittain tontilla 11 sijaitseva linnoitelaite kuuluu Loviisan maalinnoitteen autonomian aikana rakennettuun linnoitteen osaan ja on siten poikkeuksellinen. Museoviraston arvion mukaan rakenteet on kuitenkin mahdollista poistaa riittävien jatkotutkimusten jälkeen. Tutkimusten jälkeen Museovirasto antaa lopullisen lausuntonsa tutkimusten riittävydestä.

Suunnittelualueen korttelien asemakaavamuutoksella ei vaaranneta tai heikennetä muinaisjäännösalueen *Loviisan maalinnoitus* historiallisia arvoja tai rakenteita. Korttelit sijoittuvat alueelle,

jolta on havaittavissa Venäläisen linnoituksen vallitusta muistuttavia sortuneita penkereitä. Maa-ainesoton johdosta vallirakenteet ovat osin tuhoutuneet ja jäljellä olevat rakenteet huonossa kunnossa, joten korttelialueille osoitetun rakentamisen edellyttämä maanpohjan muokkaus ei hävitä maalinnoituksen arvokkaita alueita.

5.5 Vaikutukset liikenteeseen

Kaavamuutoksen mahdollistama asuinkerrostalon rakentaminen lisää jonkin verran liikennettä Chiewitzinkadulla, mutta liikennemäärä keskustan kadulla ei nouse niin suureksi, että sillä olisi vaikutusta liikenteen toimivuuteen.

Keskusta-alueella on hyvä jalankulun ja polkupyöräilyn verkosto. Kaupungin sisällä toimii joukko-liikenteen paikallisliikenteen vuorot.

5.6 Vaikutukset pohjaveteen

Kaavan yleisissä määräyksissä edellytetään, että rakentaminen, ojitukset ja maankaivu on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen. Rakentamisen takia ei saa aiheutua haitallista pohjaveden purkautumista.

5.7 Vaikutukset asumiseen kaava-alueen lähiympäristössä

Rakentaminen vaikuttaa naapurirakennusten asunnoista aukeaviin näkymiin. Asuinkerrostalon rakentaminen vähentää viherympäristön määrää ja lisää rakennettua pinta-alaa korttelissa. Asuinkerrostalon autopaikat sijoitetaan maanalaiseen pysäköintihalliin, mikä mahdollistaa pihalueen käyttämisen oleskelu- ja leikkialueeksi ja lisää viihtyvyyttä.

Erikorkuisten rakennusten varjostusvaikutusta naapurikiinteistöihin selvitettiin eri vuodenaikoina. Varjoanalyysi on kaavaselostuksen liitteenä 6. Sen perusteella todettiin, että jo kaksikerroksinen rakennus tontilla 10 sijaitsevan omakotitalon eteläpuolella, tulee varjostamaan omakotitalon pihaluettua. Kolmekerroksisen uudisrakennuksen varjostusta naapuritontille voidaan pitää keskustaluella tavanomaisena ja vaikutusta on pyritty minimoimaan sijoittamalla AK-korttelin rakennusala mahdollisimman lähelle Chiewitzinkatua, jolloin leikki- ja oleskelualue on mahdollisimman laaja ja varjostusvaikutus omakotitalon suuntaan pienin mahdollinen.

Varjostuksen minimoimiseksi ja kaupunkikuvallisista syistä kaavaan on liitetty erityismääräyksiä, kuten räystäs- ja harjakorkeusmaksimi, ilmastointikoneiden sijoittamiskielto katolle ja parvekkeiden suuntaamisen rajoitukset.

5.8 Vaikutukset luontoon

Asemakaavassa osoitettava rakentaminen sijoittuu luonnonympäristöltään jo entuudestaan muuttetulle kaupunkiympäristön alueelle, eikä kaavalla ole luonnon monimuotoisuuden kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteuttaminen ja ajoitus

Kaava on toteuttamiskelpoinen sen saatua lainvoiman. Kaavan toteuttamisesta vastaa yksityiset maanomistajat.

6.2 Toteutuksen ohjaus

Kiinteistöjen 434-1-109-10 ja 434-1-109-11 välille toteutettava pysäköintihallin muuri tulee rakentaa kerrostalon pihatasoa korkeammalle tasolle (ks. liite 7) ja suunnitella ja toteuttaa korkealaatuisin materiaalein. Väriykseltään sen tulee soveltua yhteen omakotitalon kanssa. Materiaaliksi suositellaan rapattua ja vaaleaksi kalkkimaalattua tai puhtaaksi muurattua punatiilipintaa. Muurin molemmin puolin suositellaan asennettavaksi ruostumattomasta teräksestä valmistettuja vaijereita köynnöskasvien tueksi. Muurin tulee olla yhtenäinen ja sitä on mahdollista porrastaa yläosasta maastonmuotojen mukaan. Yläosa on hyvä suojata metallikatteella veden aiheuttamien vahinkojen estämiseksi.

6.3 Toteutuksen seuranta

Kaavan toteuttamista ohjataan tarvittavien lupien kautta. Toteuttamista ohjaa ja valvoo rakennusvalvontaviranomainen.

Lahdessa 19. päivänä syyskuuta 2017

Ramboll

Kaavoitusyksikkö

Annu Tulonen
Yksikönpäällikkö

Niina Ahlfors
Ryhmäpäällikkö

YHTEYSTIEDOT

LOVIISAN KAUPUNKI

www.loviisa.fi

Kuningattarenkatu 15 B

07900 Loviisa

Maaria Mäntysaari

Kaupunginarkkitehti

p. 0440 555 403

etunimi.sukunimi@loviisa.fi

KAAVAA LAATIVA KONSULTTI:

RAMBOLL FINLAND OY

Niemenkatu 73

15140 Lahti

Annu Tulonen

Yksikön päällikkö

p. 040 675 0332

[sähköposti etunimi.sukunimi@ramboll.fi](mailto:sähköposti.etunimi.sukunimi@ramboll.fi)

Niina Ahlfors

Ryhmäpäällikkö

p. 040 176 8252

[sähköposti etunimi.sukunimi@ramboll.fi](mailto:sähköposti.etunimi.sukunimi@ramboll.fi)

Asemakaavoituksen seuranta		Alueell. ympäristökeskus				
Asemakaavan tietojen täyttölomake 1/4		Täyttämispvm	24.8.2017			
Asemakaavan perustiedot						
Asemakaavan nimi						
Loviisan kaupunki						
Korttelin 109 osan asemakaavanmuutos						
Kunta		Ayk:n kaavatunnus				
Kuntanumero		Kunnan kaavatunnus				
Hyväksymispvm		Vireille tulosta ilm. pvm				
Kaava-alueen pinta-ala	0,2376	Uusi ak:n pinta-ala				
Maanal. tilojen pinta-ala		Ak:n muutoksen pinta-ala	0,24			
Ranta-asemakaava:	Rantaviivan pituus km	Rakennuspaikkojen lkm Oma ranta Muut	Lomarak.paikkojen lkm Oma ranta Muut			
Yhteenveto aluevarauksista						
	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m ²	Tehokkuus e	Pinta-alan muut. ha±	Kerrosalan muut.k-m ² ±
Aluevar.						
yhteensä	0,2376	100,0	1600	0,67		
A yhteensä	0,2376	100,0	1600	0,67		
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						
Yhteenveto maanalaisista tiloista						
	Pinta-ala ha	Pinta-ala %	Kerrosala k-m ²		Pinta-alan muut. ha±	Kerrosalan muut.k-m ² ±
Maan.til. yht.						
Rakennussuojelu						
	Suojeltujen rak. lkm		Suojeltujen rak. k-m ²		Suojeltujen rak. muutos lkm±	k-m ² ±
Suoj.rak. yht.						
asemakaava						
muu						

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

KORTTELIN 109 OSAN ASEMAKAAVAMUUTOS
LOVIISAN KAUPUNKI
TYÖ NRO. 1510029561
14.10.2016

WWW.RAMBOLL.FI

RAMBOLL

Viite: 1510029561

LOVIISAN KAUPUNKI **Korttelin 109 osan asemakaavamuutos**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma *12.10.2016*

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 63 §) mukaan kaavoitustyöhön tulee sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen vireille tulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointimenetelmästä.

Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään asemakaavan laatimisen lähtökohtia ja tavoitteita, kuvataan kaavoituksen eteneminen ja kerrotaan miten osalliset voivat vaikuttaa kaavoitukseen ja kuinka kaavan vaikutuksia arvioidaan suunnittelun aikana. Osallisella on mahdollisuus esittää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY -keskus) neuvottelun käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä ennen kaavaehdotuksen nähtäville panoa (MRL 64 §).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan päivittää kaavatyön edetessä.

Hyväksytty Loviisan kaupungin kaavoitus- ja arkkitehtitoimistossa 12.10.2016

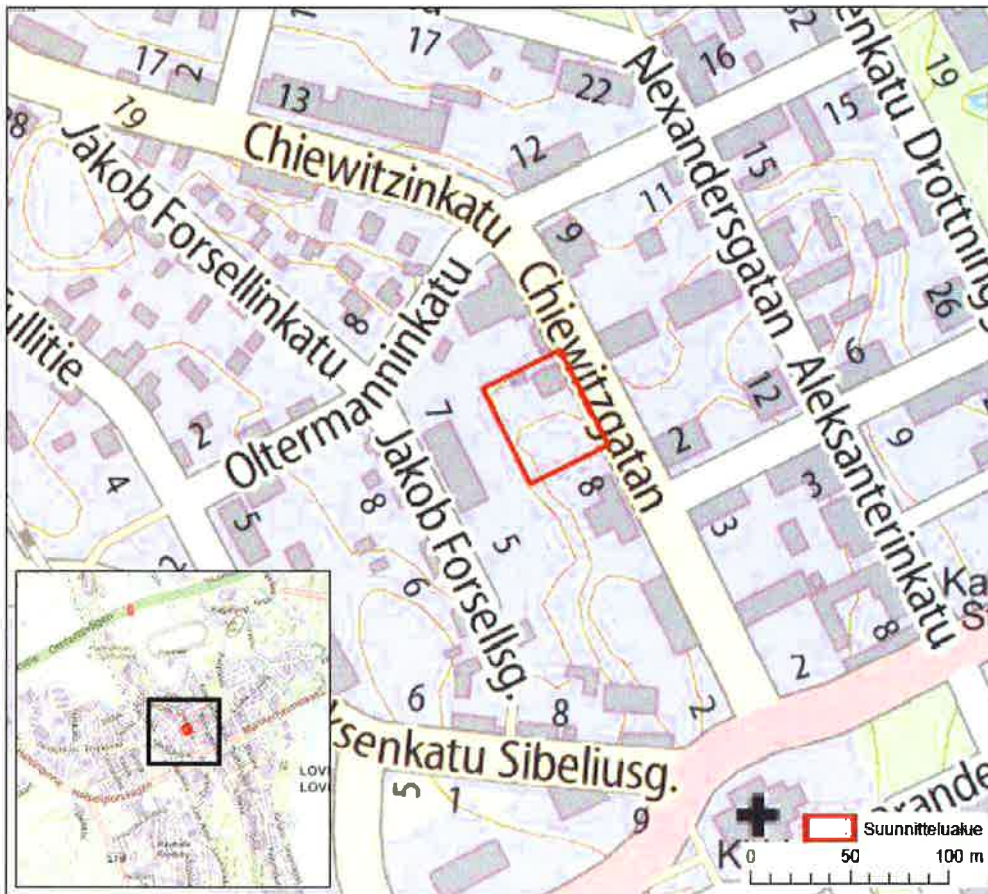
1. Suunnittelualue

Asemakaavan muutos koskee Loviisan keskustassa Chiewitzinkadun länsipuolelle sijoittuvia kiinteistöjä 434-1-109-10 ja 434-1-109-11.

Kiinteistöllä 434-1-109-10 sijaitsee 1960-luvulla rakennettu 2-kerroksinen ja kaksi asuntonen omakotitalo ja sen aidattu piha. Kiinteistö 434-1-109-11 on rakentamaton ja sen länsi- ja pohjoisreunalla on maavalli, jonka alla on jäänteitä venäläisestä linnoituksesta. Maavallin päällä kasvaa jonkin verran puustoa omakotitalon aitaa vasten.

Chiewitzinkadun varrella sijaitsee useita punatiilisiä kerrostaloja ja sen kaupunginpuoleisessa päässä sijaitsee punatiilirakenteinen kirkko.

Suunnittelualue sijoittuu Panimonmäen (0158555) vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle ja on osa maakunnallisesti merkittävää Loviisan kaupungin keskustan kulttuuriympäristöä. Suunnittelualueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu luonnonsuojelualueita.

Kaava-alueen sijainti ja aluerajaus

2. Tavoitteet

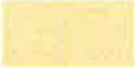
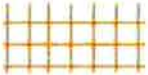

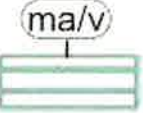
Asemakaavamuutoksen tavoitteena on tutkia, voidaanko asemakaava muuttaa sallimaan kaksiasuntoinen omakotitalo tontilla 10 ja asuinkerrostalorakentaminen tontilla 11. Tavoitteena on yhteen sovittaa eri asumismuodot vierekkäisille tonteille siten, etteivät ne häiritse toisiaan pysäköinnin, liikenteen, näkymien parvekkeilta, maantasauksien tai muiden toimintojen osalta. Laadullisena tavoitteena säilyttää ja vahvistaa Chiewitzinkadun kaupunkikuvallisia arvoja.

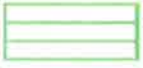

3. Nykyinen suunnittelutilanne

3.1 Maakuntakaava

Uudellamaalla lainvoimaisia maakuntakaavoja ovat Uudenmaan maakuntakaava, 1, 2. ja 3. vaihe-
maakuntakaavat ja Itä-Uudenmaan kokonaismaakuntakaava.

Voimassa olevissa maakuntakaavoissa suunnittelualueetta ja sen lähiympäristöä koskevat seuraavat kaavamerkinnot ja -määräykset:

	<p>Pohjavesialue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ominaisuuksiltaan arvokkaita ja jotka voivat olla tai ovat yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä.</p>
	<p>Keskustatoimintojen alue, kuntakeskus, pääkaupunkiseudun aluekeskus</p> <p>Kohdemerkinnällä osoitetaan kuntakeskusten ja pääkaupunki-seudun aluekeskusten keskusta-hakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueiden yleispiirteinen sijainti. Alue voi sisältää myös asumista sekä tarvittavat liikennealueet ja puistot.</p> <p>Keskustatoimintojen kohde-merkinnot sisältävät osittain tai kokonaan kulttuurihistoriallisia alueita tai kohteita.</p>
	<p>Taajamatoimintojen alue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan yksityiskohtaista suunnittelua edellyttävät asumiseen, palvelu- ja työpaikka- sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat rakentamisalueet. Merkintä sisältää taajamien sisäiset liikenneväylät sekä liikenteen tarvitsemat satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha- ja muut vastaavat alueet, ulkoilureitit, pyöräily- ja jalankulkureitit, paikalliskeskukset, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet.</p> <p>Taajamatoimintojen alue -merkintä ei estä maa- ja metsätalouskäytössä olevien alueiden säilyttämistä tarvittaessa nykyisessä käytössään.</p>
	<p>Tiivistettävä alue</p> <p>Merkintä on kehittämisperiaatemarkintä.</p> <p>Merkinnällä osoitetaan tiivistettävät taajama- ja keskustatoimintojen alueet, jotka tukeutuvat kestävään liikennejärjestelmään.</p>
	<p>Kulttuurihistoriallisesti merkittävä tielinjaus</p> <p>Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävän Vanhan Kuninkaantien linjaus ja / tai sen säilyneet osuudet Itä-Uudellamaalla.</p>
	<p>Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, valtakunnallisesti merkittävä</p> <p>Merkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittävät alueet ja kohteet.</p>

	<p>Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue</p> <p>Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta valtakunnallisesti merkittävät alueet, tiet ja kohteet (RKY 2009).</p> <p>Alueilla, joille on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä.</p>
	<p>Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, maakunnallisesti merkittävä</p> <p>Merkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät alueet, tiet ja kohteet.</p>

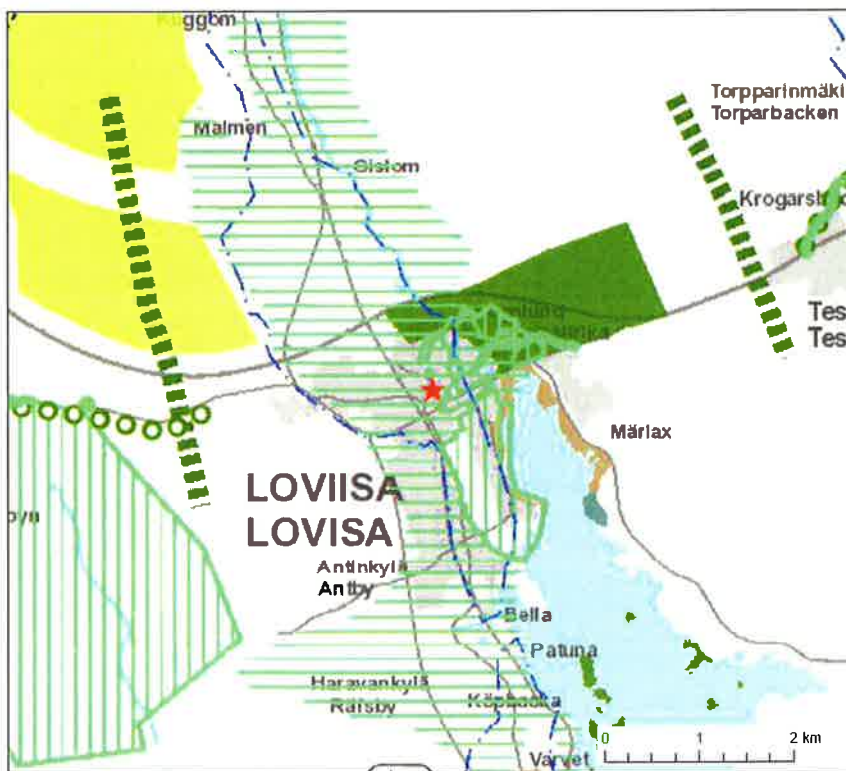

Ote Uudenmaan vahvistettujen maakuntakaavojen yhdistelmästä (Uudenmaan maakuntakaava, Uudenmaan 1, 2. ja 3. vaihemaakuntakaavat ja Itä-Uudenmaan maakuntakaava). Suunnittelualueen sijainti on osoitettu kartalla keltaisella tähdellä.

Uudenmaan liitossa on vireillä 4. vaihemaakuntakaavan laatiminen. Kaava tulee kattamaan koko maakunnan alueen lukuun ottamatta Östersundomin aluetta, jonne laaditaan erillinen kaava. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava on ollut ehdotuksena nähtävillä 1.12.2015 – 29.2.2016.

Maakuntakaavaehdotuksessa suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen on osoitettu seuraavat merkinnät:

	<p>Pohjavesialue</p> <p>Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan pohjavesialueet, jotka ovat ominaisuuksiltaan arvokkaita ja jotka voivat olla tai ovat yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä.</p>
	<p>Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009)</p> <p>Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet, tiet ja kohteet (RKY 2009).</p> <p>Alueilla, joille on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä.</p>
	<p>Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö</p> <p>Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt, jotka käsittävät sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita.</p> <p>Alueilla, joille on aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä.</p>

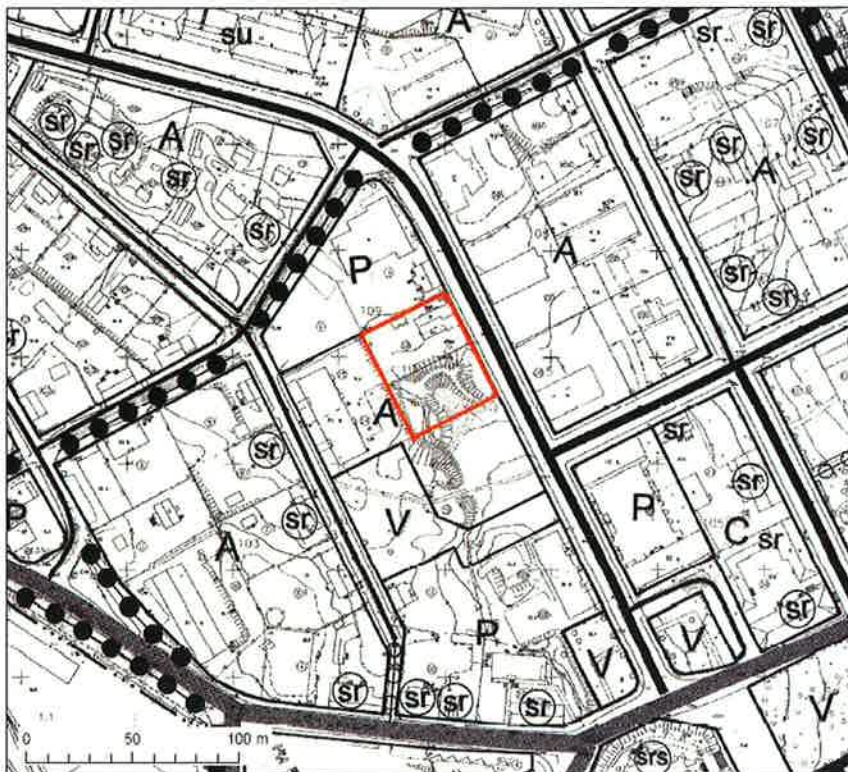
Ote Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksesta. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu kartalla punaisella tähdellä.

3.2 Yleiskaava

Alueella on voimassa Loviisan keskustan ja alakaupungin osayleiskaava, joka on hyväksytty Loviisan kaupunginvaltuustossa 13.6.2001.

Loviisan keskustan ja alakaupungin osayleiskaavassa suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen on osoitettu seuraavat merkinnät:

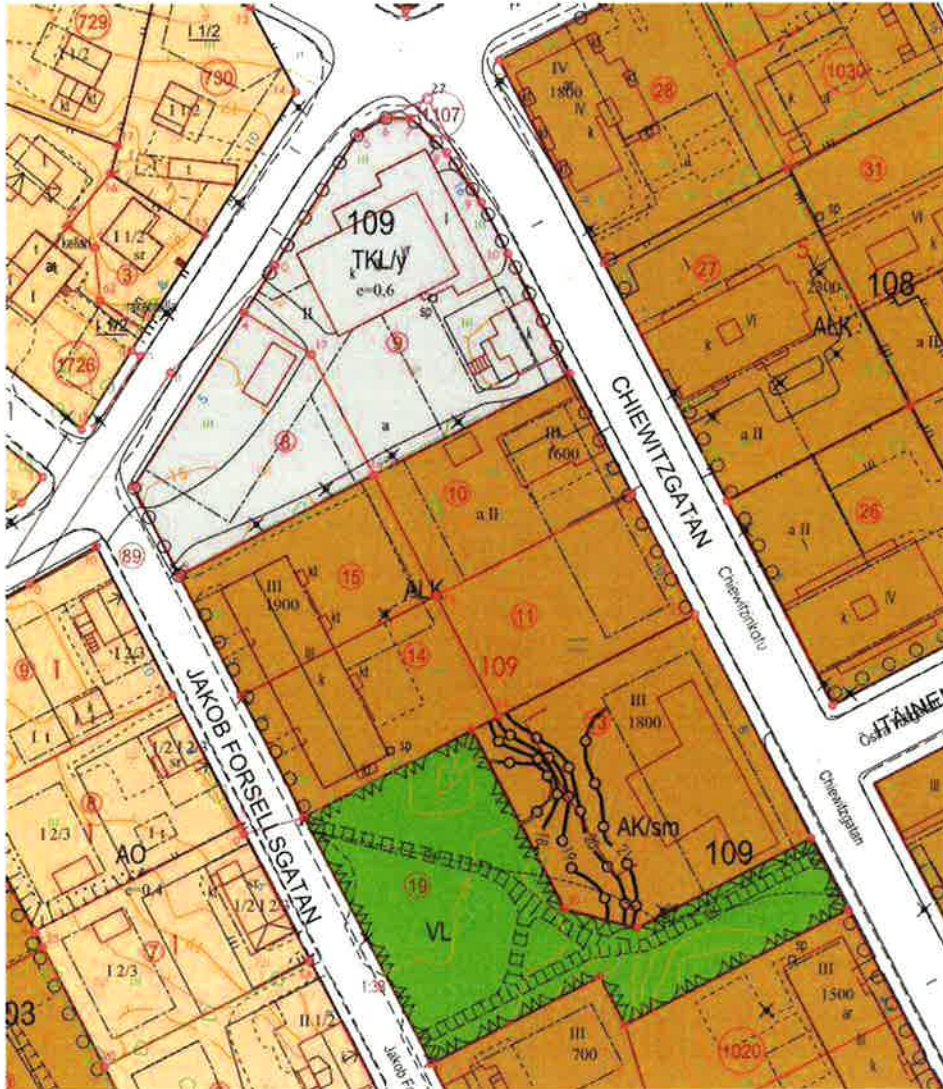
A	Pääasiassa asuntoalue
V	Virkistysalue
P	Pääasiassa palvelujen ja hallinnon alue
	Yhdyskatu/kokoojakatu

Ote Loviisan keskustan ja alakaupungin osayleiskaavasta. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu kartalla punaisella viivalla.

3.3 Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 434_BI85, joka on vahvistettu 20.8.1975. Asemakaavassa suunnittelualue on varattu yhdistettyjen liike- ja asuinkerrostalojen korttelialueeksi (ALK).

Ote ajantasa-asemakaavasta

3.4 Maanomistus

Tontit ovat yksityisten omistuksessa.

3.5 Päätökset ja sopimukset

Kaava on tullut vireille teknisen lautakunnan päätöksellä 29.9.2016 99 §.

Loviisan kaupungilla ja yksityisillä maanomistajilla on keskinäiset sopimukset kaavoituksesta.

Maankäyttösopimus tullaanko laatimaan ennen kaavan hyväksymistä.

3.6 Selvitykset ja suunnitelmat

3.6.1 Nykyiset selvitykset

Asemakaava laaditaan tukeutuen seuraaviin olemassa oleviin selvityksiin:

- Loviisan kaupungin alueen kasvillisuuskartoitus sekä yleinen kuvaus linnustosta, Maud Östman, 1994
- Loviisan maalinnoituksen inventointi, Museovirasto/RHO, Johanna Enqvist & V.-P. Suhonen, 2004
- Loviisan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, Sweco, 2014

3.6.2 Suunnittelutyön aikana laadittavat suunnitelmat

Tontille 11 tavoiteltavasta kerrostalosta on laadittu hankesuunnitelmia, joissa on tutkittu vaihtoehtoisia tontin käyttötapoja ja pysäköintiratkaisuja. Alueesta tullaan laatimaan leikkauksia Chiewitzinkadun suuntaisesti korkotasojen huomioimiseksi suunnittelussa. Lisäksi laaditaan varjostusmalli ja kaksi vaihtoehtoista suunnitteluratkaisua lautakuntakäsittelyyn ennen kaavaehdotuksen esille laittamista.

3.7 Arvioitavat vaikutukset

Kaavaprosessin aikana arvioidaan kaavam muutoksen toteuttamisen merkittäviä välittömiä ja välillisiä vaikutuksia (MRL 9 § ja MRA 1 §). Vaikutusten arviointi perustuu selvityksiin ja muuhun kaavoitus-työn aikana saatuun tietoon.

Vaikutuksia arvioidaan suunnittelutyön aikana koko kaavaprosessin ajan ja se perustuu riittäviin lähtötilanteen tietojen selvittämiseen. Arvioidut vaikutukset kuvataan kaavaselostuksessa. Tässä työssä keskeisimpinä arvioidaan vaikutukset:

- palveluihin
- kaupunkikuvaan
- kulttuuriympäristöön
- liikenteeseen
- pohjaveteen
- asumiseen kaava-alueen lähiympäristössä

4. Osalliset

Kaavoitusmenettelyn tulee perustua riittävään vuorovaikutukseen osallisten kanssa ja myös tätä kautta saatavaan asiantuntemukseen (MRL 1 §). Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62§).

Osallisia ovat alueen maanomistajat ja kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa:

- suunnittelualueen lähiasukkaat ja maanomistajat
- alueeseen rajoittuvan maan omistajat ja lähinaapurit
- yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

Viranomaiset ja muut tahot joita kuullaan kaavoituksen kuluessa:

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Uudenmaan liitto
- Itä-Uudenmaan pelastuslaitos
- Kymenlaakson Sähkö Oy
- LPOnet Oy Ab
- Porvoon Energia
- Loviisan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta
- Porvoon kaupunki, terveydensuojelu
- Loviisan vesiliikelaitos
- Loviisan kaupungin tekninen toimi:
 - kiinteistö- ja paikkatietoimisto
 - yhdyskuntatekniikka

5. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Kaavoituksen vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävillä olosta sekä kaavaehdotuksen nähtävillä olosta tiedotetaan Loviisan kaupungin virallisella ilmoitustaululla Lovinfossa, Loviisan sanomissa, ÖstNyland, Itäväylä ja Nya Östis -lehdissä sekä kaupungin kotisivuilla (www.loviisa.fi).

5.1 Kaavoitustyön aloitusvaihe ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaava tuli vireille teknisen lautakunnan päätöksellä 29.9.2016 99 §.

Loviisan kaupungin kaavoitus- ja arkkitehtitoimisto päättää osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) asettamisesta julkisesti nähtäville. OAS pidetään nähtävillä 30 päivän ajan kaupungin virallisella ilmoitustaululla Lovinfossa ja internet-sivuilla. Tuona aikana osalliset voivat jättää mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kaupungin asiakaspalvelupisteeseen Lovinfoon.

Osallisella on mahdollisuus esittää ELY-keskukselle neuvottelun käymistä OAS:n riittävyydestä ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville. Jos suunnitelma on ilmeisen puutteellinen, ELY-keskuksen on viivytyksettä järjestettävä kaupungin kanssa neuvottelu suunnitelman täydennystarpeiden selvittämiseksi. Neuvotteluun on kutsuttava esityksen tehnyt osallinen ja tarpeen mukaan ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaan asia liittyy (MRL 64 §).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa suunnittelutyön aikana. Jos osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tulee oleellisia muutoksia, niistä tiedotetaan erikseen.

5.2 Kaavaehdotus

Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville kaupungin viralliselle ilmoitustaululle Lovinfoon ja internet-sivuille 30 päivän ajaksi. Nähtävillä oloaikana osallisella on mahdollisuus antaa muistutus (MRA 27 §).

Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta, kaupungin hallintokunnilta sekä muilta tarpeelliseksi katsottavilta osallisilta.

Saadut lausunnot ja muistutukset käsitellään ja se otetaan huomioon kaavaehdotuksen valmistelussa hyväksymiskäsittelyä varten. Lausunnon ja muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, ilmoitetaan kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Viranomaistahojen kanssa pidetään tarvittaessa ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §, MRA 18 §) kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot saatu.

5.3 Hyväksymisvaihe ja muutoksenhaku

Asemakaavan hyväksyy Loviisan tekninen lautakunta. Kaavan hyväksymisestä ilmoitetaan MRL 67 § ja MRA 94 §:n mukaisesti.

Kaavaehdotuksesta muistutuksen jättäneille ja siinä yhteydessä osoitteensa ilmoittaneille lähetetään vastine. Valtuuston hyväksymispäätös lähetetään heille, jotka ovat sitä pyytäneet.

Asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Mikäli valituksia kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksestä ei jätetä, kaava saa lainvoiman 30 vuorokauden kuluttua Loviisan kaupunginvaltuuston päätöksestä.

5.4 Viranomaisyhteistyö

Kaavaprosessin aloitusvaiheessa toimitetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma tiedoksi viranomaisosallisille ja tarvittaessa järjestetään Loviisan ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu.

Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot asianomaisilta viranomaisilta. Ehdotusvaiheessa järjestetään tarvittaessa viranomaisneuvottelu.

6. Yhteystiedot

LOVIISAN KAUPUNKI

Maaria Mäntysaari
Kaupunginarkkitehti
p. 0440 555 403
etunimi.sukunimi@loviisa.fi

Kirjalliset mielipiteet ja muistutukset voit lähettää myös postitse seuraavaan osoitteeseen:

Loviisan kaupunki, tekninen keskus
PL 11
07901 Loviisa

tai sähköpostitse: kaavoitus@loviisa.fi

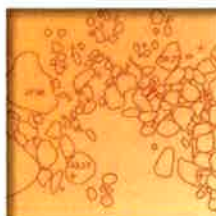
KAAVAA LAATIVA KONSULTTI

RAMBOLL FINLAND OY

Niemenkatu 73
15140 LAHTI

Niina Ahlfors
Ryhmäpäällikkö
p. 040 176 8252
etunimi.sukunimi@ramboll.fi

Annu Tulonen
Yksikön päällikkö
p. 040 675 0332
etunimi.sukunimi@ramboll.fi

TUTKIMUSRAPORTTI

LOVIISA

Loviisan maalinnoitus

Chiewitzinkadun maalinnoituksen tarkkuusinventointi 2017

MUSEOVIRASTO

ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
KATJA VUORISTO

Tiivistelmä

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut teki helmikuussa 2017 tarkkuusinventoinnin Loviisan Pohjoistul-
lin korttelin 109 alueella Chiewitzinkadun lounaispuolella sijaitsevan maalinnoituksen luoteisosassa. Paikalla
on venäläisten linnoitukseksi arvioitu osittain tuhoutunut maavalli. Maavallin pohjoisosa sijaitsee nykyisin
pääosin rakentamattomalla tontilla, jonne on suunniteltu kerrostalon rakentamista. Museovirasto edellytti,
että vallin rakenteet kartoitetaan ja niiden kunto arvioidaan ennen kuin rakentamisen vaikutukset muinais-
jäännökseen voidaan arvioida. Tarkkuusinventoinnissa havaittiin muutamia valliin liittyviä kivirakenteita sekä
erilaisia maatytekerroksia. Tutkitun linnoituksen pintakerrokset ovat suurelta osin tuhoutuneet, mutta maa-
vallin laella on todennäköisesti alkuperäistä pintaa jäljellä, ja myös vallin alempia kerroksia on säilynyt. Vallin
päälle on myös kasattu myöhemmin maata ja kiviä, ja näiltä osin on vaikea arvioida, kuinka hyvin linnoite on
maakasojen alla säilynyt. Maavalli on arvioitu autonimisen ajan rakenteeksi, mutta sen linja on nähtävissä
myös varhaisemmissa ruotsalaisissa kartoissa. On mahdollista, että pieni osa rakenteesta ajoittuu jo 1700-
luvun puolelle.

Kannen kuva: AKDG5145:3 Koeojan pohjois-eteläsuuntaista osaa kaivetaan valliin. Idästä. Kuva Katja Vuoristo.

Sisällys

Tiivistelmä

Arkisto- ja rekisteritiedot.....	2
1. Johdanto	4
2. Tutkimusalueen sijainti ja kunto.....	5
3. Loviisan maalinnoitus	5
4. Kenttätyömenetelmät	6
5. Linnoitteesta tehdyt havainnot	7
6. Yhteenveto	12
Lähteet.....	14
Kuvaluettelo	15
Yleiskartta	16

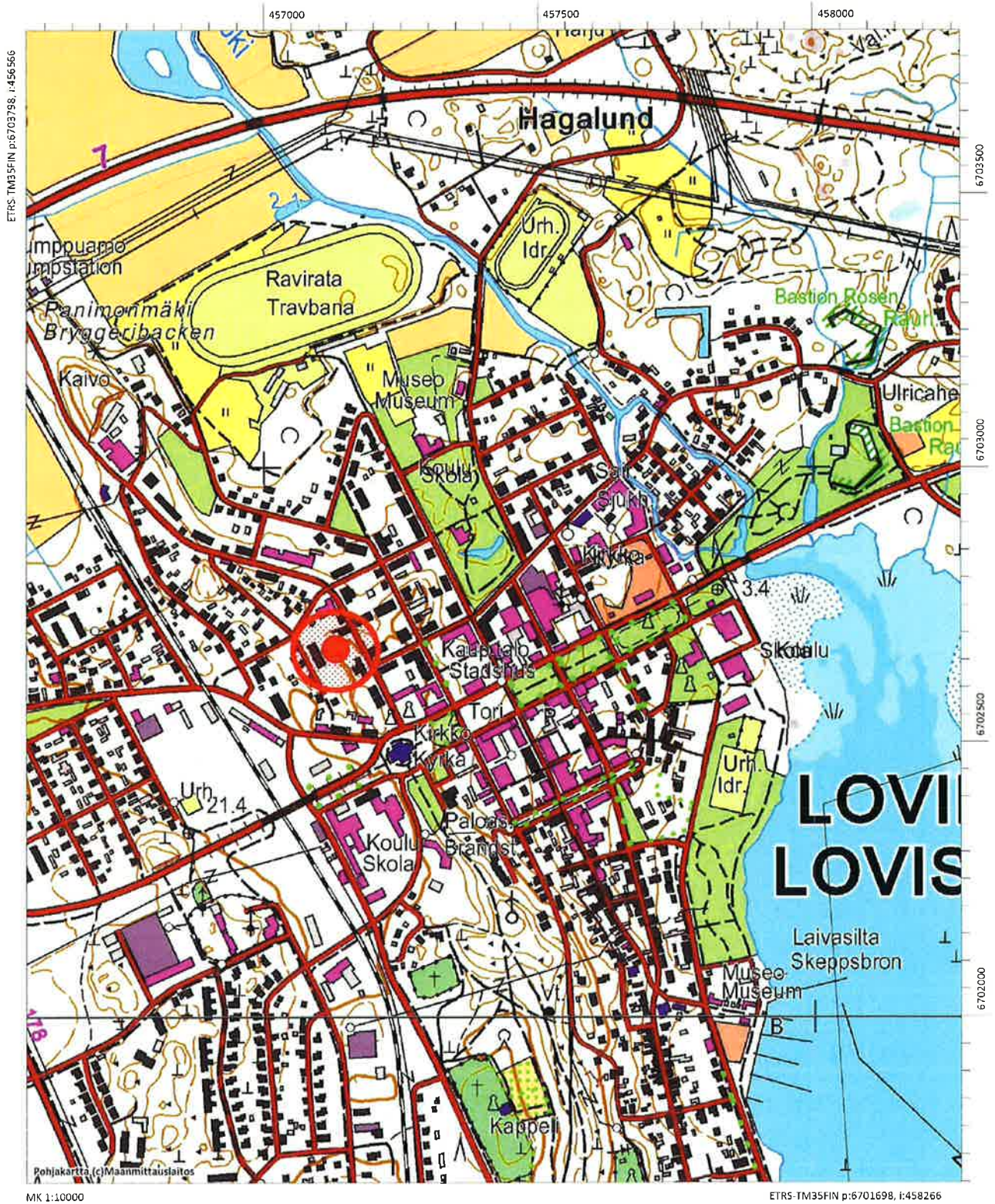
Arkisto- ja rekisteritiedot

Loviisa Loviisan maalinnoitus, Chiewitzinkadun maalinnoituksen tarkkuusinventointi 2017

Tutkimuskohteen nimi:	Loviisan maalinnoitus
Muinaisjäännösrekisterin tunnus:	1000003233
Tutkimuslaitos:	Museovirasto/Arkeologiset kenttäpalvelut
Tutkimusluvan numero:	MV/6/05.04.01.02/2017
Kaivauksenjohtaja:	FM Katja Vuoristo
Apulaistutkija:	FM Tuija Väisänen
Kenttätyöaika:	1.2.–2.2.2017
Tutkimusten rahoittaja:	Ramboll
Kunta/kaupunki, kaupunginosa, tontti:	Loviisa, kaupunginosa 1 Pohjoistulli, kortteli 109, tontit 10–11
Maanomistaja:	Yksityinen
Tutkitun alueen pinta-ala:	Noin 1540 m ²
Tutkimusalueen sijaintikoordinaatit:	P:6702670, I: 457130 (ETRS89–TM35FIN)
Löydöt:	ei löytöjä
Raporttiin liittyvät digitaalikuvat:	AKDG5145:1–24
Tutkimusalueeseen liittyvät aikaisemmat tutkimukset:	1973 Lasse Ojonen, tarkastus 1977 Kati Heinämies, inventointi 2004 Johanna Enqvist & V.-P. Suhonen, inventointi
Aikaisemmat löydöt:	ei löytöjä
Alkuperäinen tutkimuskertomus:	Museoviraston arkisto, Helsinki
Kopiot:	Kymenlaakson museo, Ramboll

Sijaintikartta

Tutkimusalue on merkitty punaisella.

Venäläisen linnoitteen pohjoisosa sijaitsee Chiewitzinkadun lounaispuolella ja kirkolta noin 200 metriä luoteeseen.

1. Johdanto

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut teki helmikuun alussa 2017 arkeologisen tarkkuusinventoinnin Loviisan maalinnoituksella Chiewitzinkadun lounaispuolen vallilla, joka on määritelty autonomisen ajan linnoituksen ainoaksi säilyneeksi osaksi. Tutkimukset tehtiin, koska alueella sijaitseville tonteille 10 ja 11 on suunniteltu asuintalojen rakentamista, ja Museoviraston Kulttuuriympäristöpalvelut edellytti kaavamuutos-alueella sijaitsevan kiinteän muinaisjäännöksen (Loviisan maalinnoitus, mj.rek.nro 1000003233) eli venäläisen linnoitteen pohjoisosan arkeologista tarkkuusinventointia. Rakennusaikataulun kiireellisyyden vuoksi kenttätyöt tehtiin talvella. Ennen tutkimusten aloittamista paikalla järjestettiin 24.1.2017 katselmus, johon osallistuivat Arkeologisten kenttäpalveluiden lisäksi Loviisan kaupunki sekä Oy Rakennuspartio.

Arkeologisten tutkimusten tarkoituksena oli dokumentoida tonteilla 10 ja 11 havaittavat valliin liittyvät rakenteet sekä muut linnoitteen kuntoon vaikuttavat tekijät. Lisäksi pyrittiin selvittämään oliko vallaissa rakenteita, jotka eivät näy maanpinnalle. Tämän vuoksi valliin kaivettiin kaivinkoneella koeoja, joka kulki sekä lounais- että luoteissivun kohdalta. Kenttätyöt tehtiin 1.–2.2.2017, ja ne suorittivat tutkija Katja Vuoristo (FM) sekä apulaistutkija Tuija Väisänen (FM). Alueen dokumentoitiin käytettiin VRS-GPS –laitetta, ja lisäksi vallista otettiin digitaalikuvia. Löytöjä ei kaivauksissa havaittu. Tutkimuksista kerrottiin Arkeologisten kenttäpalveluiden Facebook-sivuilla.

Chiewitzinkadun linnoite on todettu venäläisten aikaiseksi. Kohteesta on maininta vuoden 1973 tarkastusraportissa, ja jo tuolloin linnoite on todettu osittain tuhoutuneeksi.¹ Kohde on tarkastettu vuoden 2004 inventoinnin yhteydessä, jolloin maavallista havaittiin jäännöksiä kolmessa kohdassa noin 200 metrin matkalla.

Venäläisten aikaiseen linnoitteeseen todennäköisesti liittyvät maavallit erottuvat myös Lidar-aineistossa (merkitty vihreällä). Vuoden 2017 tutkimusalue on ympäröity punaisella.

Osan 1970-luvulla havaituista vallin jäännöksistä todettiin tuhoutuneen. Vallin eteläpään todettiin säilyneen parhaiten, kun taas muilla paikoin se määriteltiin huonokuntoiseksi. Kohteesta kartoitettiin inventoinnin yhteydessä vain näkyviä kivirakenteita.²

K. Vuoristo

Helsingissä 17.2.2017

Katja Vuoristo, FM

¹ Ojonen 1973.

² Enqvist & Suhonen 2004, 23–24.

2. Tutkimusalueen sijainti ja kunto

Venäläisten 1800-luvun alkupuolella rakentama linnoite sijaitsee Chietwizinkadun lounaispuolella. Se alkaa heti Loviisan kirkon vieressä olevan puistikon reunalta Mannerheimintien kohdalta ja jatkuu luoteessa rakentamattomalle tontille (11) rajautuen sen vieressä olevaan asuttuun tonttiin (10). Linnoite kulkee vanhan harjun kohdalla kaakko-luodesuuntaisena kääntyen luoteispäädystä tontilla 11 Chiewitzinkadun suuntaan koilliseen. Koillis-lounaissuunnassa se jatkuu vain lyhyen pätkän. Linnoite on suureksi osaksi tuhoutunut ja se on nykyisin kolmessa osassa. Selkeimmin se on erotettavissa kirkon viereisessä puistikossa, ja heikoiten keskivaiheilla kerrostalon pihan reunassa. Tontilla 11 linnoite erottuu korkeana vallina, jonka molempiin pätyihin on kasattu myöhemmin maata ja isoja kiviä. Vallin edustalla on tasainen pieni aukea, jossa kasvaa nuoria mäntyjä. Vallin päällä kasvaa muutamia isompia puita. Tutkimusalueella eli tonteilla 10 ja 11 maavallin kaakkoisivusta on kuorittu maata lähes kauttaaltaan ja myös lounaissivua on muokattu runsaasti. Vallissa on kuitenkin säilynyt muutamassa kohdassa kivirakenteita, jotka erottuvat maanpinnalle ainakin silloin, kun alueella ei ole kasvillisuutta. Tontin 10 puolella vallin alarinnettä on paikoin leikattu ja sitä on myös tuettu kivi-muurilla. Muurin lounaispäässä on kuitenkin nähtävissä myös sammaloituneita kiviä, jotka voisivat olla alkuperäistä tukimuuria.

AKDG5145:2 Yleiskuva. Vallin koillis-lounaissuuntaiseen osaan kaivetaan koeojaa. Idästä. Kuva Katja Vuoristo.

3. Loviisan maalinnoitus

Loviisan eli silloisen Degerbyn lopullinen linnoitussuunnitelma valmistui kesällä 1747 ja rakennustyöt ajoituivat pääosin vuosiin 1749–1756. Degerby nimettiin Loviisaksi vuonna 1752, jolloin rakennustyöt olivat huijussa. Vuodesta 1754 lähtien Helsingin linnoittaminen meni Loviisan puolustusrakentamisen edelle ja rakentaminen hidastui. Alun perin linnoituksesta piti tulla muodoltaan kuusisakarainen tähti, jonka laajat ulko-varustukset olisivat käsittäneet kaksi itäpuolella sijaitsevaa bastionia ja kolme nuolimaista reduttia sekä kolme sarvilinnaa. Linnoitustöihin liittyi alusta lähtien useita ongelmia, kun rakennusmateriaalista, työvoimasta ja majoitustiloista oli puutetta. Lisäksi linnoituksen rakennuspaikka osoittautui huonoksi, sillä maaperä oli paikoin aivan liian pehmeää tukevien kivimuurien rakentamiseen. Bastioninen rakentaminen jäi suurelta

osin maavallien varaan, mutta ulkovarustuksia saatiin rakennettua hieman enemmän, ja mm. Harjun sarvinnan kivimuuri ehdittiin saada paikoin täyteen korkeuteensa.³

Vuonna 1757 linnoitustyöt pysähtyivät Pommerin sodan vuoksi, kun työvoimana käytettyä sotaväkeä tarvittiin sotaan. Sodan päätyttyä 1763 Loviisa oli joutunut taka-alalle puolustuksen kannalta, ja suurin osa työvoimasta toimi Svartholman linnoituksella. Suomen sodan aikana helmikuussa 1808 venäläiset miehittivät Loviisan ja 1850-luvulla Krimin sodan myötä koko bastionilinnoituskausi päättyi Suomessa.⁴

Loviisan maalinnoitus jäi jo ruotsalaisten aikana keskeneräiseksi ja maastossa on nähtävissä varustuksen rakentamisen eri vaiheita. Venäläisten miehityksen aikana Loviisan puolustusta pyrittiin suuntaamaan länteen päin, ja 1800-luvun alussa jatkettiin kaupungin länsipuolella 1700-luvulla osin keskeneräiseksi jäänyttä Harjun linnaketta. Se on merkitty jo ruotsalaisten piirustuksiin, mutta 1750-luvulla osaan Harjun linnaketta on tehty vain perustustöitä. Linnake on ollut vanhan eteläisen rantatien läntinen portti.⁵ Suuri osa Loviisan linnoituksesta on tuhoutunut kaupungin laajentuessa.

4. Kenttätyömenetelmät

Ennen tutkimusten aloittamista paikalla järjestettiin 24.1.2017 katselmus, johon ottivat osaa myös Loviisan kaupunki sekä Oy Rakennuspartio. Arkeologisista kenttäpalveluista paikalla olivat Katja Vuoristo ja Petro Pesonen. Katselmuksessa sovittiin tarkemmin työmenetelmistä, ja mietittiin kaivinkoneen käyttämistä vallien tutkimiseen. Kaivinkone luvattiin järjestää lyhyellä varoitusajalla Rakennuspartion toimesta. Kenttätöille haettiin Museovirastolta tutkimuslupa, koska maavallin tutkimiseen käytettiin kajoavia menetelmiä. Lupa käsiteltiin nopealla aikataululla ja kenttätyöt saatiin tehtyä jo seuraavalla viikolla katselmuksesta eli helmikuun alussa.

Maastotöiden ajankohta määräytyi rakennusaikataulun perusteella talvikauteen, ja tarvittaessa oli varauduttu roudan sulattamiseen lämmittämällä. Tätä ei kuitenkaan tarvinnut tehdä, koska maanpinnalla oli vain muutaman sentin routakerros ja se ei haitannut kaivinkoneella kaivamista. Maassa oli vain ohut kerros lunta, joka luonnollisesti heikensi hieman näkyvyyttä, mutta toisaalta rakenteiden erottaminen oli helpompaa kuin kesällä kasvillisuuden alta. Vallien poikki tehdyssä koejassa havaitut ilmiöt saatiin dokumentoitua ensimmäisen kaivauspäivän aikana, joten yön aikana satanut kevyt lumipeite ei haitannut sen dokumentointia. Toisena päivänä pystyttiin keskittymään maanpinnalle näkyvien rakenteiden dokumentoimiseen, mutta on mahdollista, että jotain pientä on lumen vuoksi saattanut jäädä huomioimatta. Kohteesta tehtiin yleiskartta, johon on merkitty kaikki vallista tehdyt havainnot. Profiilikarttoja ei koejasta voitu tehdä suuren sortuma-vaaran vuoksi. Tämän vuoksi vallin poikkileikkaus on dokumentoitu ainoastaan valokuviin.

Kenttätöiden yhteydessä paikalle avattiin yksi koeoja, joka ylsi sekä vallin lounais- että luoteissivuille. Luoteissivulle koeoja tehtiin kohtaan, jonka vieressä alkoi vallin päälle kasattu täytekeros. Sen kohdalla haluttiin tarkistaa, jatkuuko valli koilliseen. Lounaissivulle koeoja avattiin vallin keskivaiheille, sen poikki kulkevan matalamman kohdan tienoille. Tämän kaakkoispuolelle jäi selkeä kivistä ladottu rakenne. Koeoja kaivettiin vallin maakerrosten alapuoliseen moreenisorakerrokseen saakka, jonka oletettiin olevan puhdasta pohjamaata. Ojaa ei kaivettu kokonaan vallin poikki. Kenttätöiden lopuksi koeoja täytettiin kaivinkoneella.

³ Peltonen & Suhonen 2011, 129–135; Sirén 1995, 10–11.

⁴ Peltonen & Suhonen 2011, 130, 152, 154; Sirén 1995, 12–13.

⁵ Ojonen 1973, 4.

AKDG5145:4 Koeojan pohjois-eteläsuuntaista osaa kaivetaan. Länneestä. Kuva Katja Vuoristo.

AKDG5145:6 Koeojan koillis-lounaissuuntainen osa on kaivettu vallissa olevan osittain tuhoutuneen kohdan poikki. Koillisesta. Kuva Katja Vuoristo.

Koeojan ja koko alueen kartoitus tehtiin VRS-GPS –laitteella, jonka tarkkuus on ± 2 cm. Tutkimuksessa käytetyt koordinaatit ovat Loviisan kaupungin käyttämää ETRS-GK 26 järjestelmää ja korkeudet on ilmoitettu N60 korkeusjärjestelmässä. Mittaukset muutettiin DWG-muotoon Topcon Link –ohjelmassa ja ne digitoitiin AutoCad LT 2015 –ohjelmalla (ks. yleiskartta s. 15). Jälkitöissä alueen mittaustuloksia on verrattu maalinnoitusta kuvaaviin ruotsalaisiin ja venäläisiin kartta-aineistoihin. Kartoituksen lisäksi aluetta dokumentoitiin valokuvaamalla. Kaivauskuvat on luettelointi WebMuskettiin päänumerolla AKDG5145. Tutkimuksissa ei tullut esiin löytöjä.

5. Linnoitteesta tehdyt havainnot

Tonteilla 10 ja 11 säilynyt vallin pätkä erottuu paikalla epämääräisenä kumpuna, jonka päälle on paikoin kasattu maata ja kiviä. Selkeimpänä paikalla erottuu vallin pohjoisosa, joka näyttää muodostavan pohjoiseen kärkeä kulman. Valli jatkuu koilliseen, mutta tontin 11 reunassa se peittyy maakasan alle. On vaikea sanoa, kuinka pitkälle se maakasan alla jatkuu. Viimeistään se rajautuu Chiewitzinkadun varressa olevan jalakäytävän lähelle. Pohjoiskärjestä kaakkoon lähtevä vallin osa on tuhoutunut laajoilta alueilta valliin kohdistuneen maankaivun myötä. Valli rajautuu lähelle viereisen tontin reunaan.

AKDG5145:17 Vallin koillispäähän on kasattu myöhemmin kiviä ja maata. Osa vallista jäänee maakasan alle. Etelästä. Kuva Katja Vuoristo.

Vallin kaakkoispäädyssä havaittiin kuitenkin lähellä vallin lakea kahdessa kohdassa ulkosivulla säilynyttä pystysuoraa kivimuuria. Rakenteen sijainti viittaa mahdolliseen rintamuriin. Koeojan vieressä oli selkeä 2–3 kiverroksesta koostuva muurin pätkä, jonka leveys oli noin metrin. Rakenteen alimmassa kivessä oli nähtävissä muurin suuntainen kiven reunassa erottuva porausjälki. Tästä rakenteesta hieman kaakkoon aivan säilyneen vallin päädyssä oli myös jäljellä pieni pätkä osittain sortunutta kivimuuria (ks. kartta s. 15).

AKDG5145:13 Vallin lounais- eli ulkosivun puolustusmuuria oli säilynyt muutamassa kohdassa pari kiverrosta. Pohjoisempi osa. Lännestä. Kuva Katja Vuoristo.

AKDG5145:15 Vallin lounais- eli ulkosivun puolustusmuuria oli säilynyt muutamassa kohdassa pari kiverrosta. Eteläisempi osa. Lännestä. Kuva Katja Vuoristo.

AKDG5145:14 Yksityiskohta lounaissivun tukimuurin kiveyksestä. Pohjoisempi osa. Keskimmäisessä kivessä erottuu pitkittäinen porausjälki. Luoteesta. Kuva Katja Vuoristo.

Maavallin koillis-lounaissauntaisen osan ulkosivu ulottuu tontille 10. Vallin ulkosivun alareunaa on tuettu ilmeisesti tontilta 10 raivatuilla kivillä. Kiveyksessä on kuitenkin nähtävissä sen lounaispäädyssä ja keskiosassa sammaloituneita raivattujen kivien taakse jääviä ladottuja kiviä. Lisäksi yhdessä kohdassa näyttäisi olevan mahdollisesti vanhaan tukimuriin liittyviä kiviä, jotka ulottuvat myös hieman ylemmäs alarinteessä. Myös parissa muussa kohdassa erottui muutamia kiviä, jotka voisivat liittyä vallin rakenteisiin. Suurimmaksi osaksi vallin ulkosivut ovat kuitenkin kärsineet myöhemmästä maanotosta ja viereisten tonttien rakentamisten yhteydessä tehdyistä leikkauksista. Näyttäisi siltä, että maavallista on säilynyt täysin tai lähes ehjänä ainoastaan vallin laki, joka sekin oli rikkoutunut koeojan lounaisosan kohdalta.

AKDG5145:20 Vallin pohjoiskärki ja kaakkoissivu. Alaosan kiveyksessä on säilynyt luultavasti myös vallin aikaista tukimuuria, mutta siihen on myös lisätty kiviä myöhemmin. Edustalla tontilta 10 raivattuja kiviä. Luoteesta. Kuva Katja Vuoristo.

AKDG5145:21 Vallin kaakkoissivun todennäköisesti alkuperäistä tukimuuria. Luoteesta. Kuva Katja Vuoristo.

Koeojan luoteisosassa eli koillis-lounaissuuntaisessa vallissa todettiin päällimmäisenä hiekkakerros, jonka alta tuli kivien sekainen sora. Vallin pohjalla oli suurista kivistä muodostuva kerros ja niiden välissä oli paikoin savea soran seassa (ks. kartta s. 15). Kivet olivat puhtaan pohjasoran päällä ja niiden tulkittiin olevan todennäköisesti vallin perustuskiviä. Kivet rajautuivat vallin sisäisivun alareunaan. Valliin käytetyssä maa-aineksessa havaittiin vain pari tiilenpalasta, muuten hiekka- ja sorakerrokset olivat täysin löydöttömiä.

AKDG5145:7 Koeojan pohjois-eteläsuuntainen osa. Etelästä. Kuva Katja Vuoristo.

AKDG5145:8 Koeojan pohjoispään profiili. Kuvassa erottuu ojan molemmilla reunoilla pohjalla sijainneita isoja kiviä. Etelästä. Kuva Katja Vuoristo.

Koeojan lounaisosassa eli kaakko-luodesuuntaisessa vallissa todettiin selkeämpiä valliin liittyviä täytekerroksia. Vallin ulkosivulla oli paksuhko kerros punertavaa karkeaa merihiekkaa, jota oli selvästi käytetty vallin

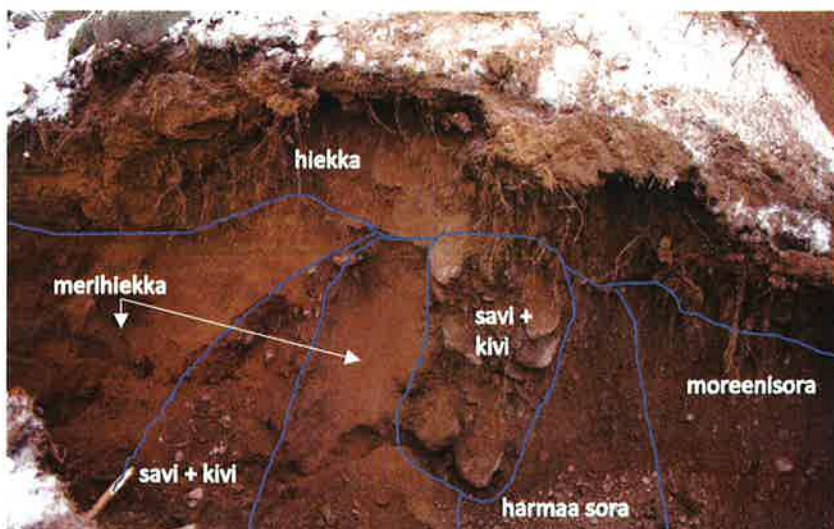
ulkosivun täyteaineena. Hiekka erottui selkeästi ojan luoteispäädystä vallin rinteen suuntaisena kerrostumana. Karkean hiekkakerroksen päälle oli muodostunut ohuempi hienosta hiekasta koostuva kerros. Karkean merihiekkakerroksen alta paljastui koeojan poikkimenevä vallin harjanteen suuntainen pienten kivien ja saven sekainen ladottu rakenne, jonka leveys oli noin 70 cm. Kyseessä oli luultavasti vallin perustamiseen liittyvä rakenne. Myös sen koillispuolella erottui noin metrin päässä saven ja kivien sekainen kerros. Tällä kohdin kivet ja savi erottuivat luoteisprofiilissa kapeana raitana ylös lähes vallin pintaan saakka. Savi- ja sorakerros rajasi karkean merihiekan sekä vallin sisäsvulla olevan moreenisoran, joka vaikutti luontaiselta kerrostumalta (ks. kartta s. 15).

AKDG5145:9 Koeojan koillis-lounaissuuntainen osa kaivettuna. Edustalla profiilissa näkyy vallin täyttöhiekkaa ja ojassa erottuu heikosti saven sekä nyркиn kokoisten kivien muodostama ojan poikki menevä rakenne. Lounaasta. Kuva Katja Vuoristo.

AKDG5145:10 Ojasta paljastunut saven ja kivien sekainen rakenne sekä vallin täyttöhiekkaa Kaakosta. Kuva Katja Vuoristo.

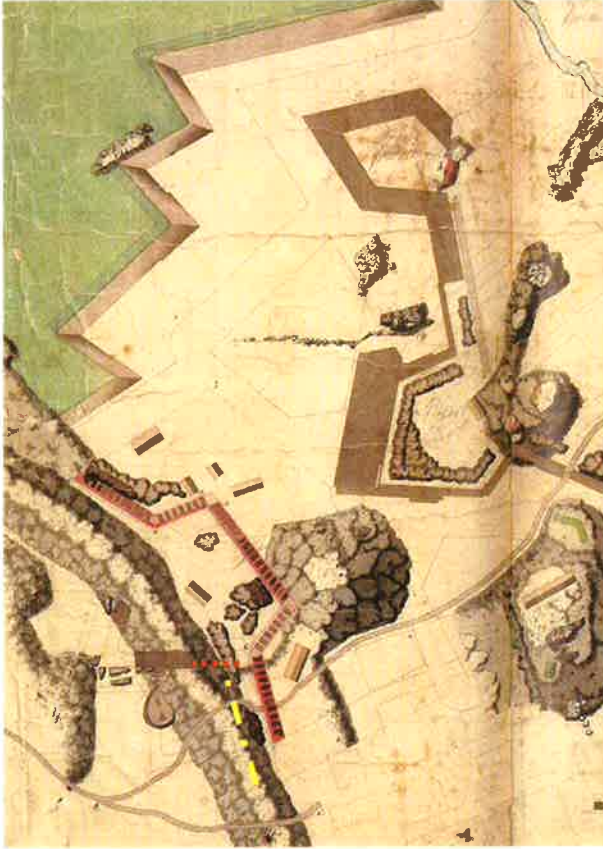
AKDG5145:12 Ojan luoteisprofiilissa erottui vallin täyttökerroksia. Profiilissa on nähtävissä vallin ulkosivun suuntaisesti meneviä kerrostumia. Vasemmalla erottuu myös valliä vasten kasvattu paksu merihiekkakerros. Kaakosta. Kuva Katja Vuoristo.

Tutkimusten perusteella näyttäisi siltä, että paikalla on maavalli, joka muodostaa luoteeseen/pohjoiseen pienen ulokkeen. Korkeutta maavallilla on noin neljä metriä tontin 10 tukimuurilta vallin laelle mitattuna. Valli on tehty moreeniharjuun, jonka muotoa on todennäköisesti hyödynnetty maavallin ulkosivuilla. Sen päälle on tehty länsilounaaseen suuntaava rintamuuri tms. noin kaksi metriä korkeaan maavalliin, joka on kasattu luultavimmin vallissa käytetyn merihiekkakerroksen päälle. Vallin alaosa on luultavasti tuettu ulkosivulta kivillä.

AKDG5145:16 Vallin lounaissivua. Kiviset tukimuurit sijaitsevat nuolien kohdalla. Etelästä.
Kuva Katja Vuoristo.

Kyseessä voisi olla jo ruotsalaisten piirustuksissa erottuvan Harjun sarvilinnakkeeseen liittyvään puolibastioniin kuuluvaa puolustusvarustusta. Karttojen perusteella linnakkeeseen liittyvä kivimuuri valmistui jo 1750-luvulla, mutta muista siihen liittyvistä osista valmistui ilmeisesti vain pieni osa. Joihinkin karttoihin on kivi-muurin länsipuolelle merkitty pääosin luonnoksena kolmisakarainen puolustusvarustus. Ilmeisesti vain osa keskimmäisestä puolibastionista valmistui ruotsalaisten aikana, ja venäläiset jatkoivat suunnitelman mukaista puolustusvarustusta 1800-luvun alussa. Vuosien 1755–56 linnoitustöitä kuvaavassa kartassa erottuu suunnitelmana nykyisen Chiewitzinkadun suuntainen valli paikalla sijainneen harjun kohdalla. Tämä osuu hyvin paikalla säilyneen venäläisen linnoituksen kohdalle. Luonnoksessa valli jatkuu puolibastionin maavalliin, josta on ilmeisesti rakennettu jo 1700-luvulla osa. Tämä kulmakohta näyttäisi osuvan melko hyvin nyt tutkitulle alueelle. Paikalla näkyvä luoteeseen suuntautuva kärki voisi olla puolibastionin maavallin itäpäätä.

Suunnitelmakarttoja 1750-luvulta. Nykypäiviin säilynyt venäläisten 1800-luvulla rakentama maavalli sijaitsee suunnilleen keltaisen katkoviivan kohdalla. Karttoihin on merkitty punaisella katkoviivalla kohta, joka voisi osua vuoden 2017 tutkimusalueelle. Vasemmalla erottuu Harjun sarvilinnasta 1750-luvulla ilmeisesti valmistuneet osat. Kivimuuri on ilmeisesti valmistunut kokonaan ja sen länsipuolella olevasta maavallista vain pienet pätkät.⁶

6. Yhteenveto

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut teki helmikuussa 2017 tarkkuusinventoinnin Loviisan Pohjoistullin korttelin 109 alueella Chiewitzinkadun lounaispuolella sijaitsevan maalinnoituksen luoteisosassa. Kenttätyöt kestivät kaksi päivää. Paikalla oli todettu jo aiemmin venäläisten linnoitukseksi arvioitu osittain tuhoutunut maavalli, jonka pohjoisosa sijaitsee pääosin rakentamattomalla tontilla. Paikalle on suunniteltu kerrostalon rakentamista, minkä vuoksi Museovirasto edellytti kaavoitetulla alueella vallin rakenteiden kartoittamista ja niiden kunnon selvittämistä.

Tarkkuusinventoinnissa maavalliin kaivettiin koeoja, jossa havaittiin linnoitukseen liittyviä täytemaakerroksia sekä perustuskiveyksiä. Lisäksi vallin lounaissivulla todettiin puolustukseen liittyviä kivimuurinpätkiä ja vallin luoteissivun alaosassa mahdollisia tukimuuriin liittyviä kiveyksiä. Linnoituksen sivujen pintakerrokset todettiin suurelta osin tuhoutuneiksi, mutta maavallin päällä on todennäköisesti alkuperäistä pintaa jäljellä. Myös vallin alempia kerroksia on säilynyt. Vallin päälle on kasattu myöhemmin maata ja kiviä, ja näiltä osin on vaikea arvioida, kuinka hyvin linnoite on maakasojen alla säilynyt. Maavalli ajoittunee ainakin pääosin vuoden 1800-luvun alkupuolelle, mutta on mahdollista, että osa siitä on rakennettu jo ruotsalaisten aikana. Valli liittyy suunnitelmapiirroksissa olevan Harjun sarvilinnan länsipuolen puolibastioniin.

⁶ KA, Icj*9/-- Planritning af Lovisa Stad, 57M 169/18; Peltonen & Suhonen 2011, 130–131.

AKDG5145:19 Yleiskuva vallin lounais- eli puolustussivusta. Lounaasta. Kuva Katja Vuoristo.

AKDG5145:23 Koeojaa täytetään. Pohjoisesta.

AKDG5145:24 Koeojaa täytetään. Etelästä. Kuva Katja Vuoristo.

Lähteet

Painamattomat lähteet:

Enqvist, Johanna & Suhonen, V.-P. 2004. Loviisan maalinnoituksen inventointi vuonna 2004. Museovirasto.

Heinäemies, Kati 1997. Loviisan maalinnoituksen inventointi 3.–6.5.1977. Museovirasto.

Kaupunkikartat Ijc* Loviisan kartat. Kansallisarkisto.

Ojonen, Lasse 1973: Kertomus hum.kand Lasse Ojosen virkamatkasta Loviisaan 14.–16.8.1973. Museovirasto.

VeSA Loviisan linnoitus- ja rakennuspiirustusten arkisto, MT Loviisa. Kansallisarkisto.

Painettu kirjallisuus:

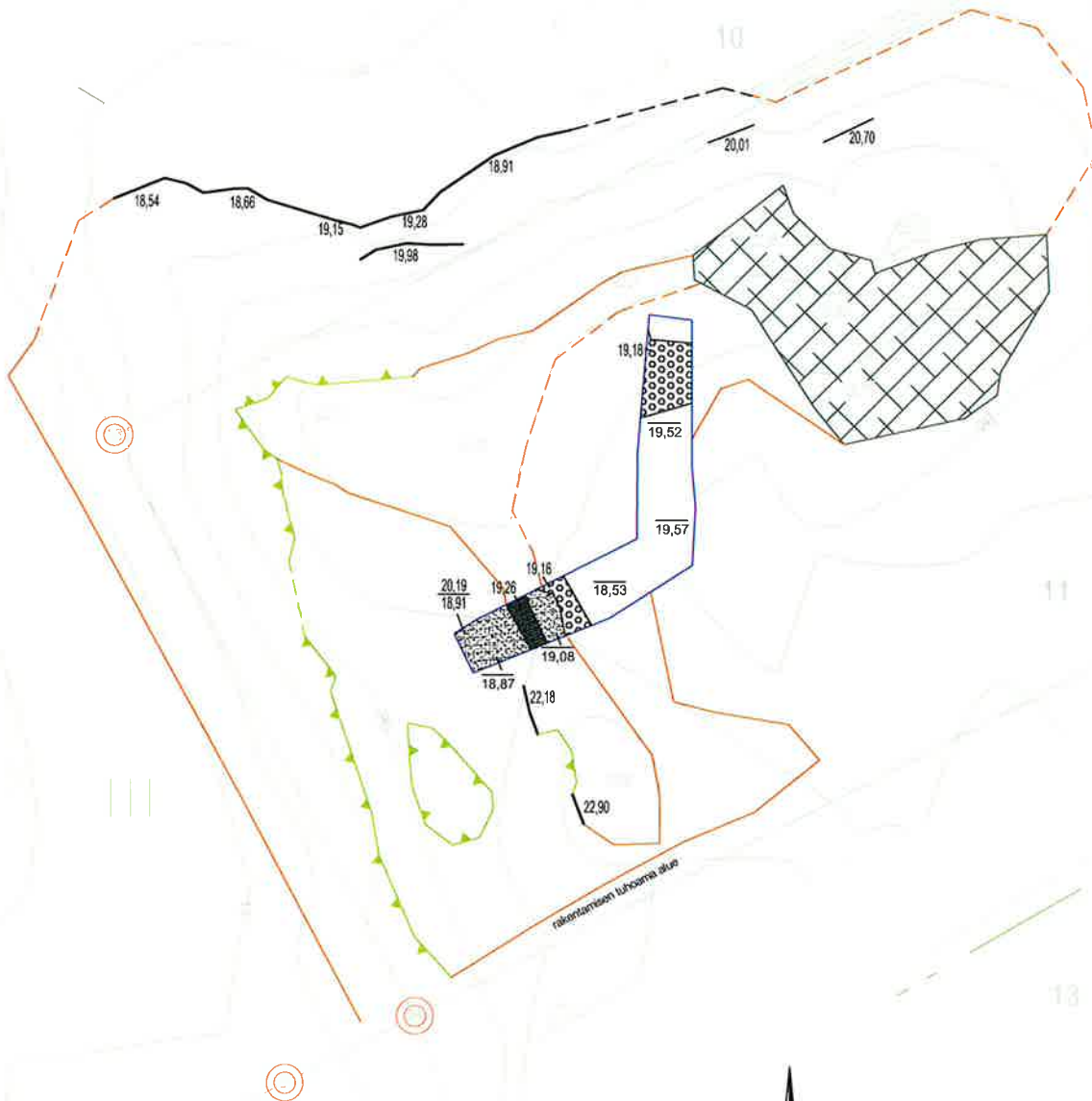
Sirén, Olle 1995. Loviisan kaupungin historia 1745–1995. Loviisa.

Peltonen, Karim & Suhonen, V.-P. 2011. Loviisan maalinnoitus ja Svartholma. Suomalaiset linnoitukset 1720-luvulta 1850-luvulle. Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia 1318. Toim. V.-P. Suhonen. Helsinki.

Kuvaluettelo

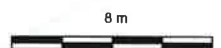
Kuvanro	Aihe	Kuvaussuunta	Kuvaaja
AKDG5145:1	Yleiskuva. Vallin koillis-lounaissuuntaiseen osaan kaivetaan koeojaa.	Idästä.	Katja Vuoristo
AKDG5145:2	Yleiskuva. Vallin koillis-lounaissuuntaiseen osaan kaivetaan koeojaa.	Idästä	Katja Vuoristo
AKDG5145:3	Koeojan pohjois-eteläsuuntaista osaa kaivetaan valliin.	Idästä	Katja Vuoristo
AKDG5145:4	Koeojan pohjois-eteläsuuntaista osaa kaivetaan valliin.	Lännestä	Katja Vuoristo
AKDG5145:5	Koeojan pohjois-eteläsuuntaista osaa kaivetaan valliin.	Lounaasta	Katja Vuoristo
AKDG5145:6	Koeojan koillis-lounaissuuntainen osa on kaivettu vallissa olevan osittain tuhoutuneen kohdan poikki.	Koillisesta	Katja Vuoristo
AKDG5145:7	Koeojan pohjois-eteläsuuntainen osa.	Etelästä	Katja Vuoristo
AKDG5145:8	Koeojan pohjoispään profiili.	Etelästä	Katja Vuoristo
AKDG5145:9	Koeojan koillis-lounaissuuntainen osa kaivettuna. Edustalla profiilissa näkyy vallin täyttöhiekkaa ja ojassa erottuu heikosti saven sekä nyркиn kokoisten kivien muodostama ojan poikki menevä rakenne.	Lounaasta	Katja Vuoristo
AKDG5145:10	Ojasta paljastunut saven ja kivien sekainen rakenne sekä vallin täyttöhiekkaa.	Kaakosta	Katja Vuoristo
AKDG5145:11	Ojan luoteisprofiilissa erottui vallin täyttökerroksia.	Kaakosta	Katja Vuoristo
AKDG5145:12	Ojan luoteisprofiilissa erottui vallin täyttökerroksia. Profiilissa on nähtävissä vallin ulkosivun suuntaisesti meneviä kerrostumia. Vasemmalla erottuu myös valliä vasten kasattu paksu merihiekkakerros.	Kaakosta	Katja Vuoristo
AKDG5145:13	Vallin lounais- eli ulkosivun puolustusmuuria oli säilynyt muutamassa kohdassa pari kivikerrosta. Pohjoisempi osa.	Lännestä	Katja Vuoristo
AKDG5145:14	Yksityiskohta lounaissivun tukimuurin kiveyksestä. Pohjoisempi osa. Keskimmaisessä kivessä erottuu pitkittäinen porausjälki.	Luoteesta	Katja Vuoristo
AKDG5145:15	Vallin lounais- eli ulkosivun puolustusmuuria oli säilynyt muutamassa kohdassa pari kivikerrosta. Eteläisempi osa.	Lounaasta	Katja Vuoristo
AKDG5145:16	Vallin lounaissivua. Kiviset tukimuurit erottuvat keskiosan puiden takana.	Etelästä	Katja Vuoristo
AKDG5145:17	Vallin koillispäähän on kasattu myöhemmin kiviä ja maata. Osa vallista jäänee maakasan alle.	Etelästä	Katja Vuoristo
AKDG5145:18	Yleiskuva vallin sisäpuolesta. Koeoja ulottui vallin molemmille sivuille.	Idästä	Katja Vuoristo
AKDG5145:19	Yleiskuva vallin lounais- eli puolustussivusta.	Lounaasta	Katja Vuoristo
AKDG5145:20	Vallin pohjoiskärki ja kaakkoissivu. Alaosan kiveys on osittain vallin aikaista, mutta sitä on myös purettu. Lisäksi siihen on myös lisätty kiviä myöhemmin.	Luoteesta	Katja Vuoristo
AKDG5145:21	Vallin kaakkoissivun pääosin alkuperäistä tukimuuria. Tällä kohdin muuri on säilynyt parhaiten.	Luoteesta	Katja Vuoristo
AKDG5145:22	Vallin kaakkoissivu. Vallin rinnettä on kuorittu lähes kaikkialta.	Koillisesta	Katja Vuoristo
AKDG5145:23	Koeojaa täytetään.	Pohjoisesta	Katja Vuoristo
AKDG5145:24	Koeojaa täytetään.	Etelästä	Katja Vuoristo

Chiewitzinkatu

Karttamerkit

	Muurirakenne		Savinen mukulakivikerros
	Epävarma/muokattu muuri		Täyttöhiekka
	Kuorilun maan raja		Kivet ja savinen sora
	Vallin reuna		Kasatun maan alue
20,19	Korkeusluku		Epätarkka/epävarma raja
18,87	Kaivetun alueen pohja		Maanpinnan korkeus

Loviisan maalinnoitus Chiewitzinkatu 1000003233	Yleiskartta
Katja Vuoristo 2017	MK 1:200 KYP2000001233
MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjakartta Loviisan kaupunki	MUSEOVIRASTO ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
T.Väisänen Puht. piirt. T. Väisänen 2017	Koord.: ETRS-GK26 Korkeus: N60
	Kartta 1

Loviisan kaupunki/Tekninen keskus/Kaavoitus- ja arkkitehtitoimisto
PL 11
07901 LOVIISA

Viite Lausuntopyyntö 17.2.2017

Asia **LOVIISA, Asemakaavan muutos, kaupunginosa 1, Pohjoistulli, korttelin 109 osa**

Museovirastolta on pyydetty lausuntoa arkeologisten tutkimusten riittävydestä liittyen Loviisan 1 kaupunginosan korttelia 109 koskevaan asemakaavamuutokseen. Museovirasto on lausunut asiasta aiemmin (9.11.2016), jolloin todettiin, että asemakaavamuutosalueella sijaitsee osa muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamasta kiinteästä muinaisjäänneksestä **Loviisan maalinnoitus (mjrek 1000003233)**. Lausunnossa edellytettiin, että *"kaava-alueella sijaitsevasta linnoitteen osasta toteutetaan tarkkuusinventointi, jossa siihen kuuluvista rakenteista tehdään mittapiirustus ja arvioidaan niiden tämänhetkinen kunto."* Lisäksi todettiin, että *"vasta dokumentoinnin jälkeen Museovirasto voi ottaa kantaa mm. siihen, miten suunniteltu rakentaminen vaikuttaa muinaisjäännekseen ja onko rakentaminen alueelle mahdollista."* Tässä lausunnossaan Museovirasto ottaa kantaa tontin 11 alueeseen liittyviin toimenpiteisiin.

Edellytetty tarkkuusinventointi on tehty ajalla 1.2.–2.2.2017 (Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut, Katja Vuoristo). Tutkimuksissa todettiin, että vaikka paikalla sijaitseva maalinnoitteen osa on paikoitellen jo pahasti tuhoutunut aiemman maankäytön yhteydessä, sijaitsee rakennettavaksi tulevalle alueelle edelleen muinaismuistolain rauhoittamia rakenteita ja kerrostumia. Osittain tontilla 11 sijaitseva linnoitelaite kuuluu Loviisan maalinnoitteen autonomian aikana rakennettuun linnoitteen osaan ja on siten poikkeuksellinen. Museoviraston arvion mukaan muinaisjäänneksen rakenteet kuitenkin on mahdollista poistaa riittävien jatkotutkimusten jälkeen. Rakentamisen yhteydessä tuhoutumaan tulevan vallin parhaiten säilyneisiin osiin tulee tehdä riittävästi kaivinkoneavusteisesti poikittaisia koekaistoja, jotta sen rakenne voidaan luotettavasti hahmottaa. Lisäksi tontin eteläosassa sijaitsevat säilyneet kivimuurin osat tulee kaivaa yksikkökaivausmenetelmällä. Tutkimusten jälkeen Museovirasto antaa vielä lopullisen lausuntonsa tutkimusten riittävydestä. Tutkimusten kustannuksista vastaa muinaismuistolain 15 § mukaan hankkeen toteuttaja.

Luettelo maassamme kenttätutkimuksia suorittavista toimijoista sekä ohjeita kenttätutkimuksen tilaamiseen on saatavissa Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta: http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_kulttuuriperinto/arkeologisten_kenttatoiden_tilaaminen

Museoviraston lausunto tulee liittää tarjouspyyntöön. Valitun toimijan tulee ennen tutkimusten aloittamista hakea Museovirastolta tutkimuslupa.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta kaavasta lausuu Museoviraston ja Itä-Uudenmaan maakuntamuseon välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti maakuntamuseo.

Museovirastossa asiaa hoitaa Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut –yksikössä
intendentti Teija Tiitinen (teija.tiitinen@museovirasto.fi , 0295 336293)

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

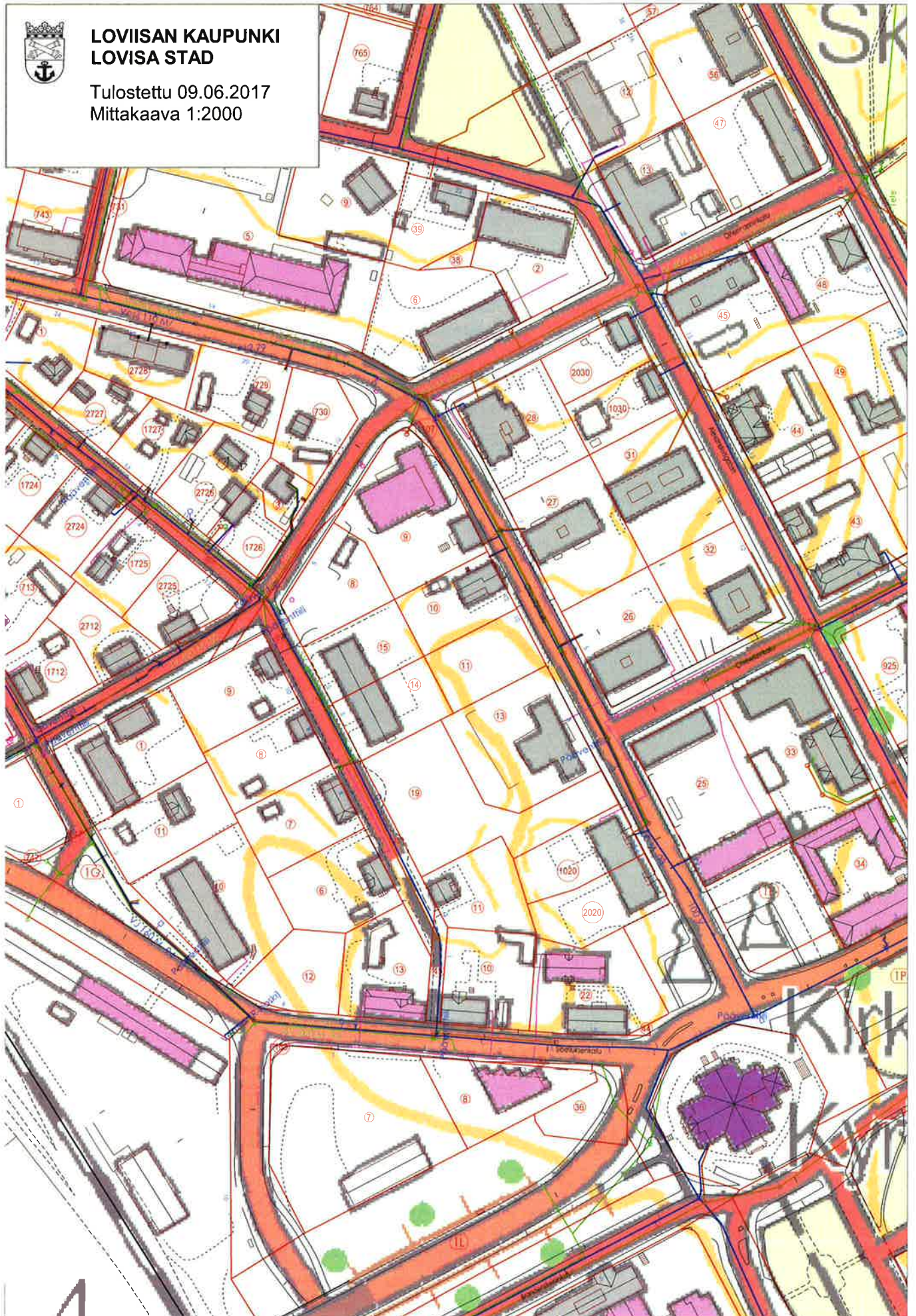
Teija Tiitinen

Tiedoksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Itä-Uudenmaan maakuntamuseo
Itä-Uudenmaan maakuntamuseo/ Juha Vuorinen
Ramboll Finland Oy/ Niina Ahlfors

**LOVIISAN KAUPUNKI
LOVISA STAD**

Tulostettu 09.06.2017
Mittakaava 1:2000

Lovisan kaupunki

Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 2 krs.

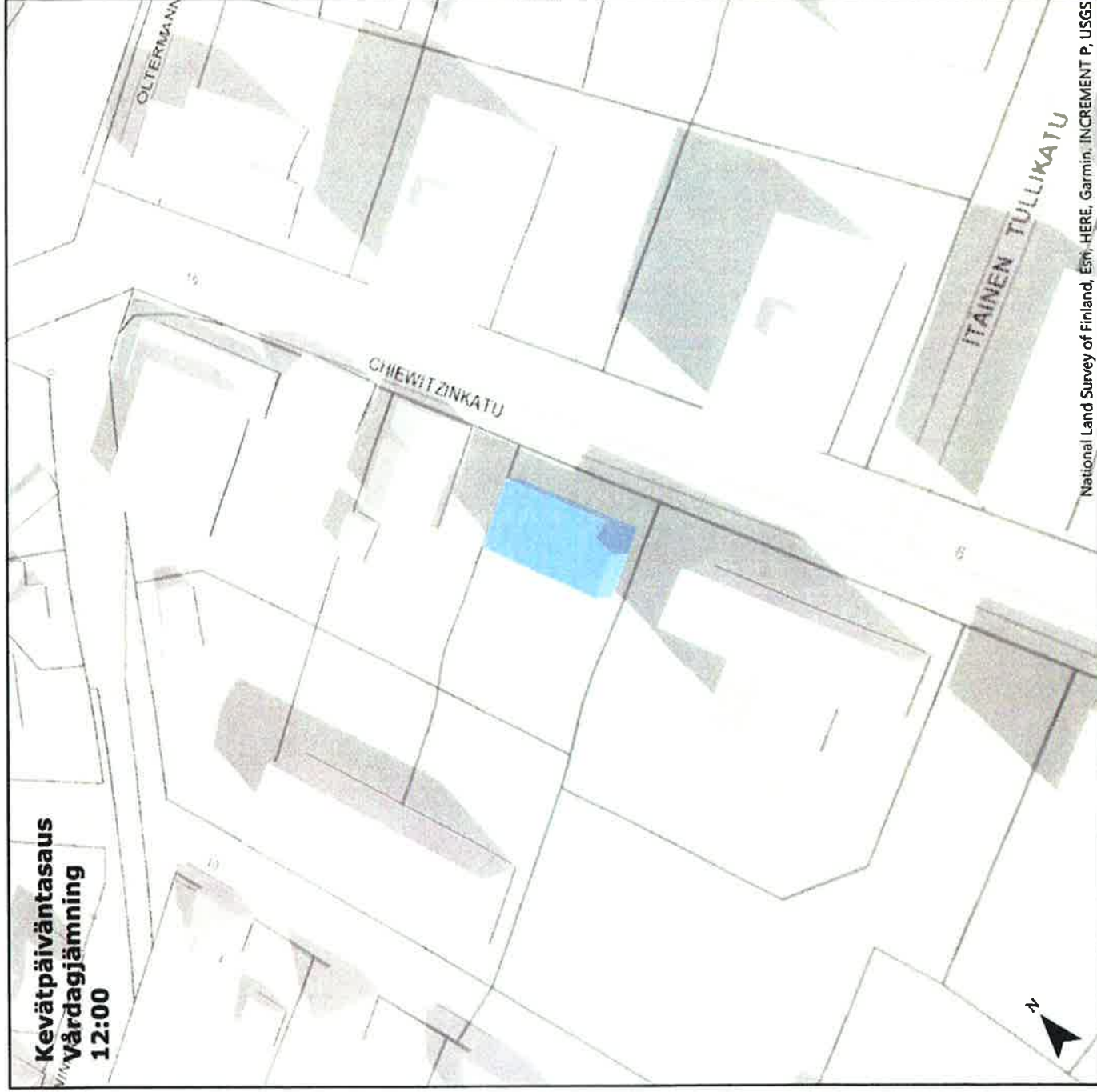
Lovisa stad

Detaljplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 2 vån.

RAMBOLL

8.5.2017 /DS

Loviisan kaupunki

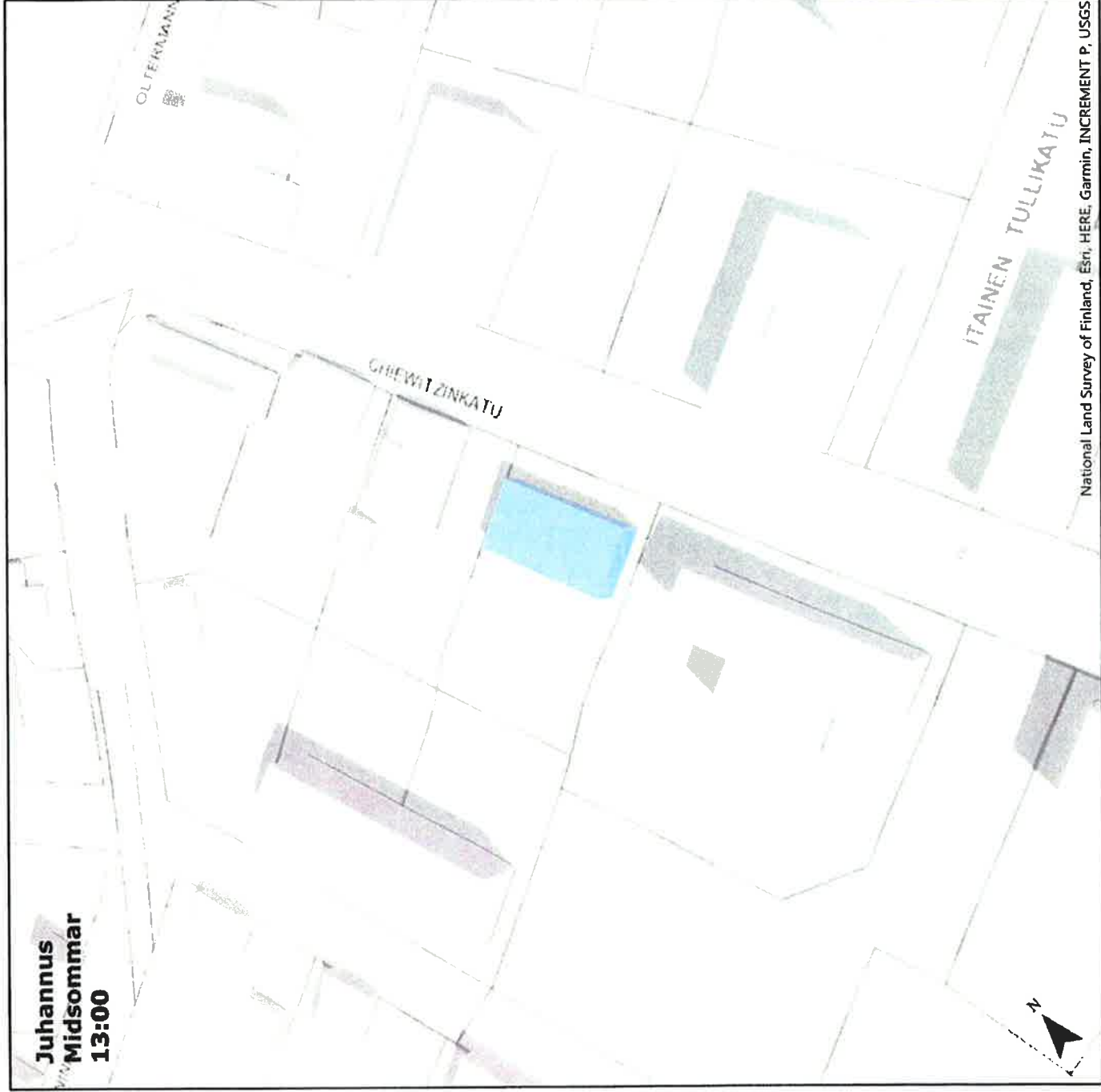
Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 2 krs.

Lovisa stad

Detailplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 2 vån.

Loviisan kaupunki

Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 2 krs.

Lovisa stad

Detaljplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 2 vån.

RAMBOLL 9.5.2017 /DS

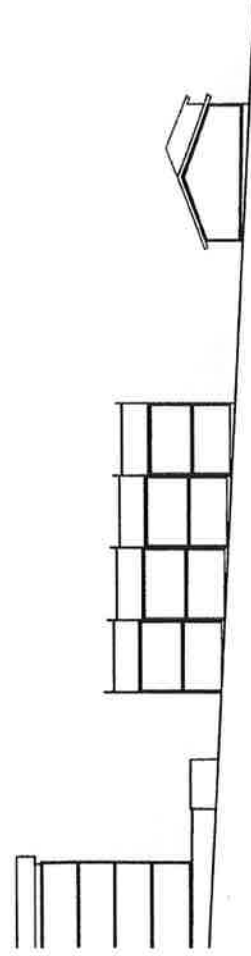
Loviisan kaupunki
Korttelin 109 osan asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 2 krs.

Lovisa stad
Detailplaneändring för del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 2 vån.

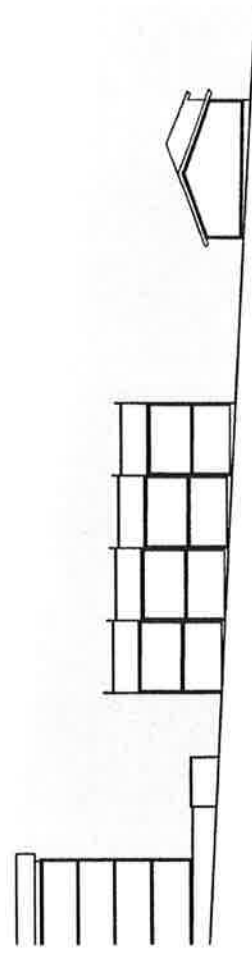
Juhannus
Midsommar
13:00

Kevätpäiväntasaus
Vårdagjämning
12:00

Jouluaatto
Julafton
12:00

Loviisan kaupunki

Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 3 krs.

Lovisa stad

Detailplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 3 vån.

Loviisan kaupunki

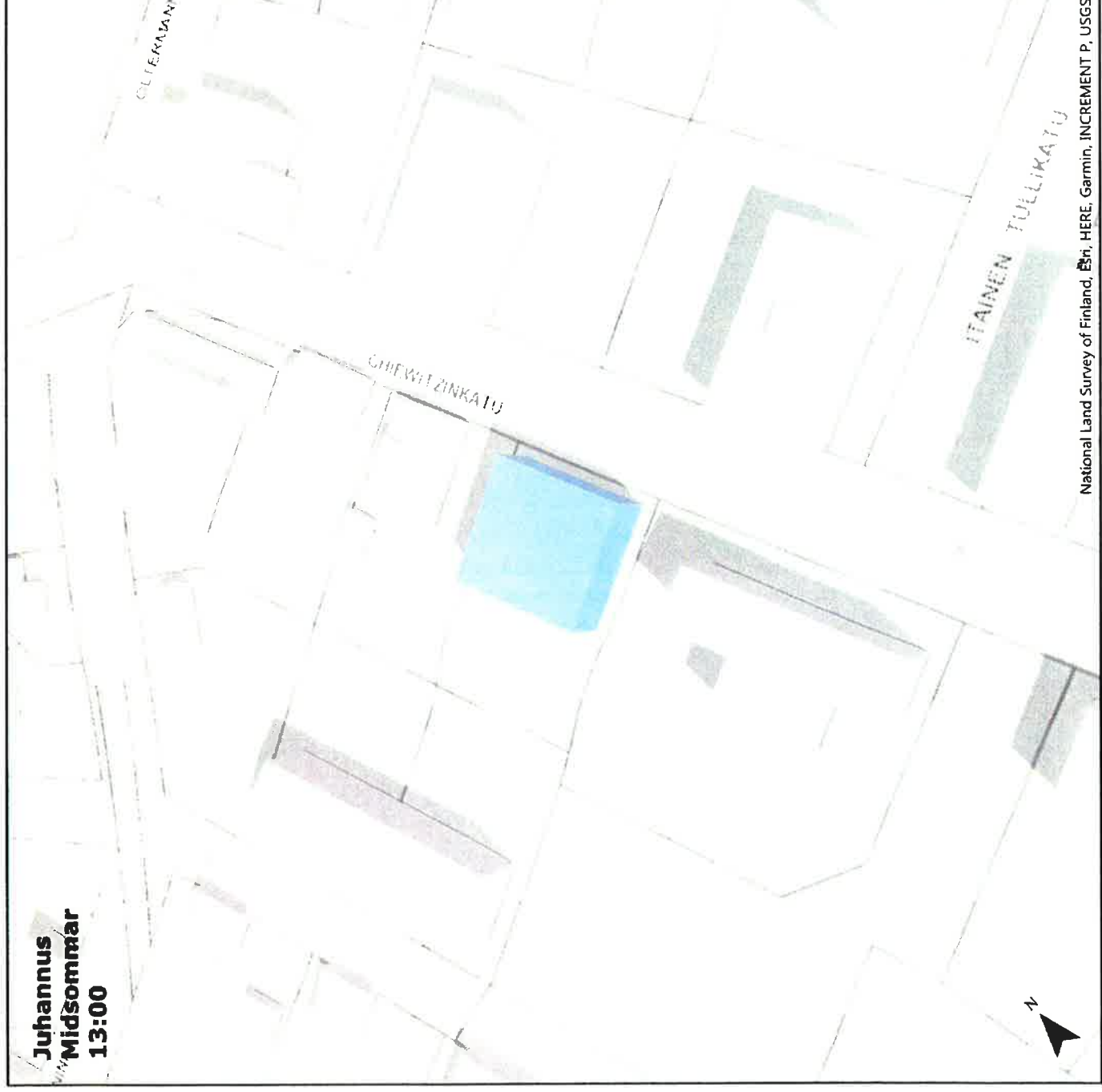
Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 3 krs.

Lovisa stad

Detailplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 3 vån.

Juhannus
Midsommar
13:00

Loviisan kaupunki

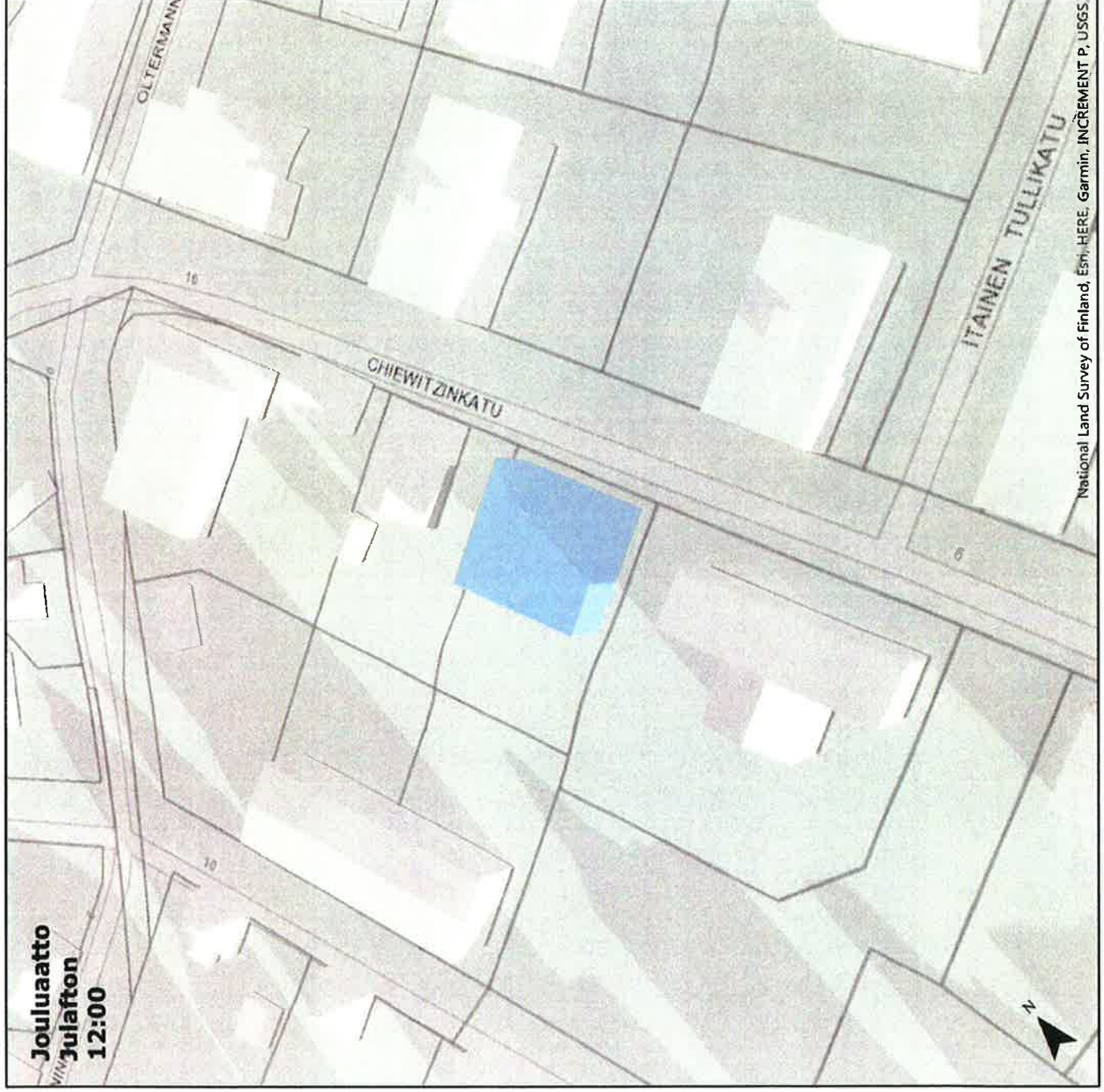
Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 3 krs.

Lovisa stad

Detailplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 3 vån.

RAMBOLL 9.5.2017 /DS

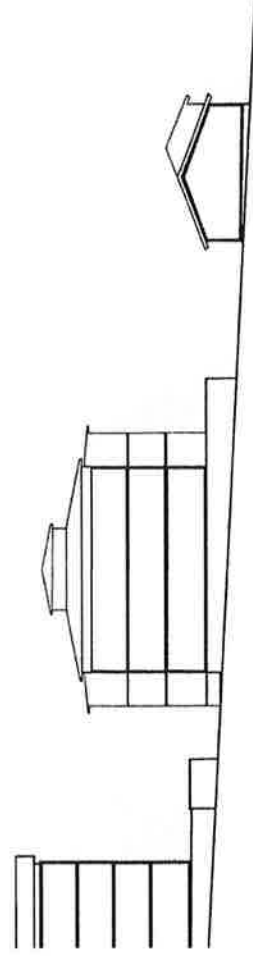
Loviisan kaupunki
Korttelin 109 osan asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 3 krs.

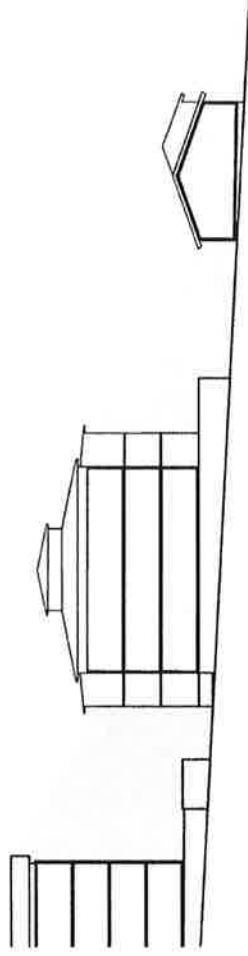
Lovisa stad
Detailplaneändring för del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 3 vån.

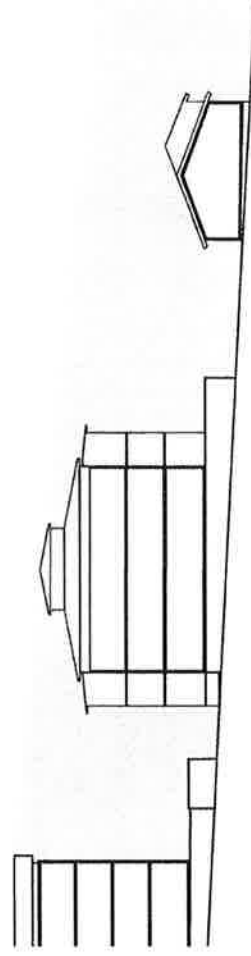
Juhannus
Midsommar
13:00

Kevätpäiväntasaus
Vårdagjämnning
12:00

Jouluuatto
Julafton
12:00

Loviisan kaupunki

Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 4 krs.

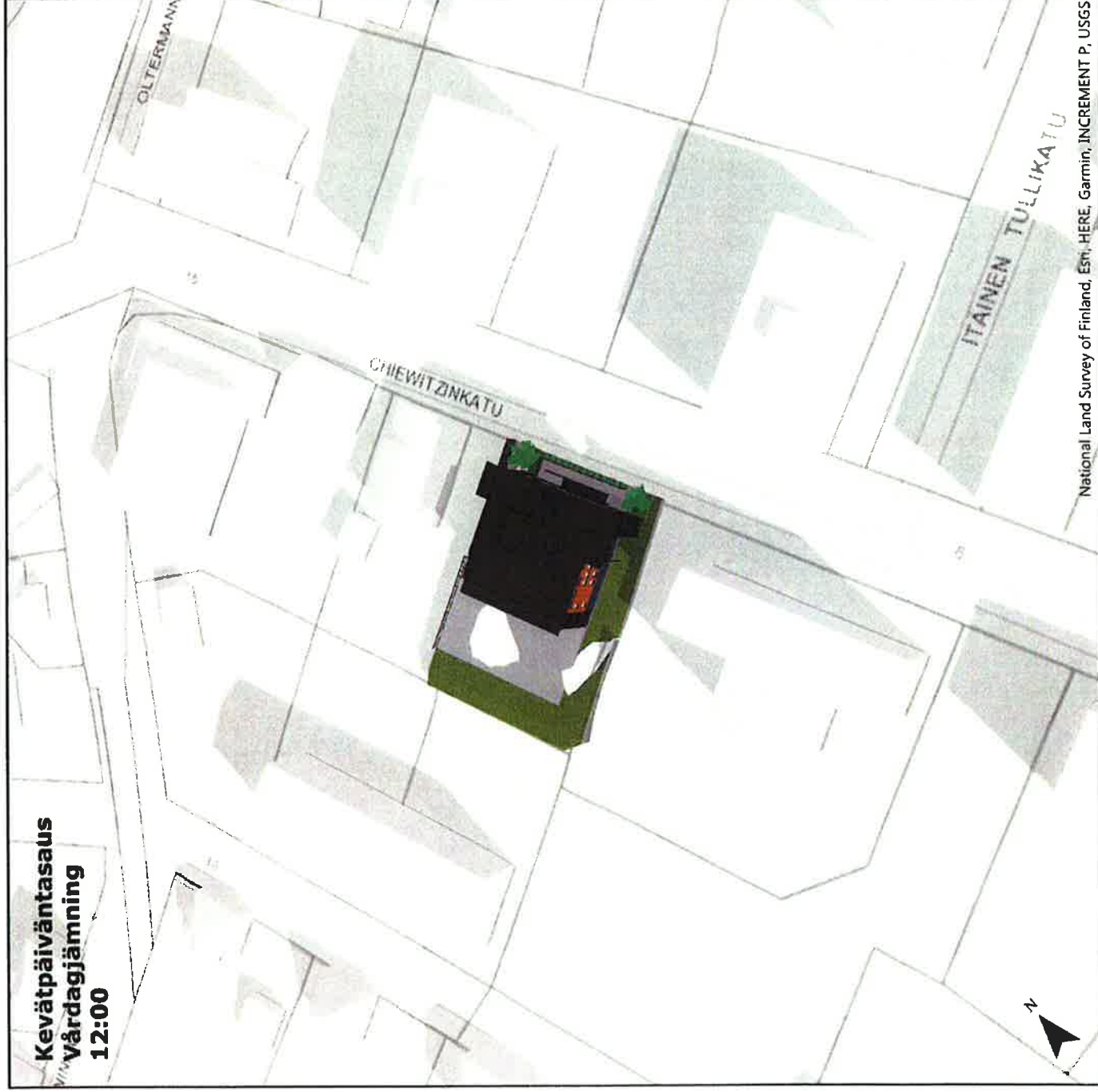
Lovisa stad

Detaljplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 4 vån.

RAMBOLL

8.5.2017 /DS

Loviisan kaupunki

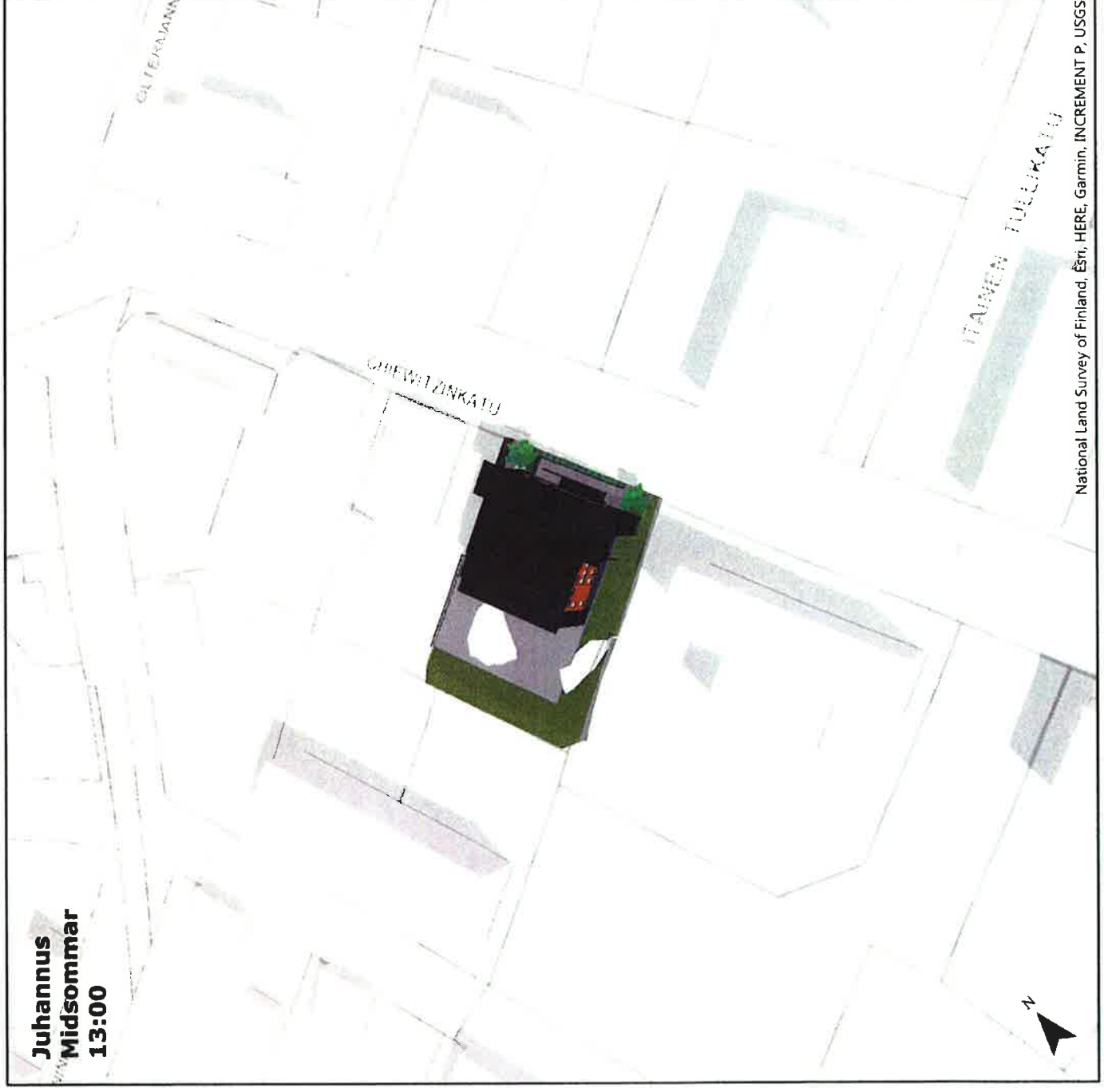
Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 4 krs.

Lovisa stad

Detailplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 4 vån.

Loviisan kaupunki

Korttelin 109 osan
asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 4 krs.

Lovisa stad

Detailplaneändring för
del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 4 vån.

RAMBOLL 9.5.2017 / DS

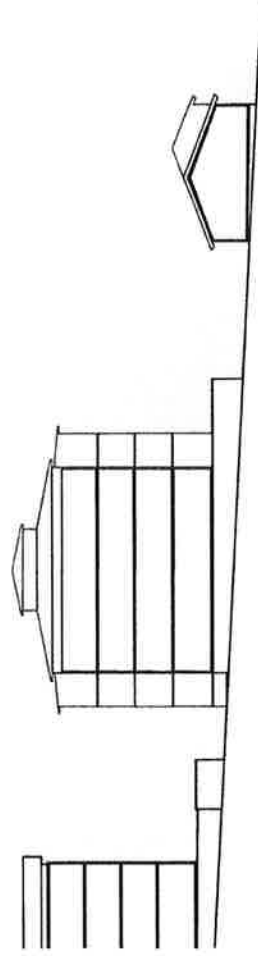
Loviisan kaupunki
Korttelin 109 osan asemakaavamuutos

Varjoanalyysi
Uudisrakennus 4 krs.

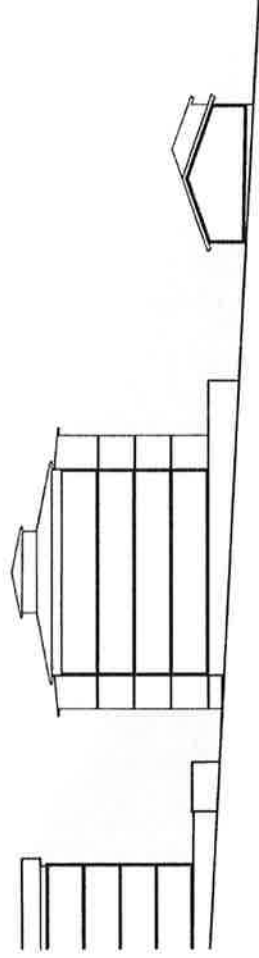
Lovisa stad
Detaljplaneändring för del av kvarter 109

Skugganalys
Ny byggnad 4 vån.

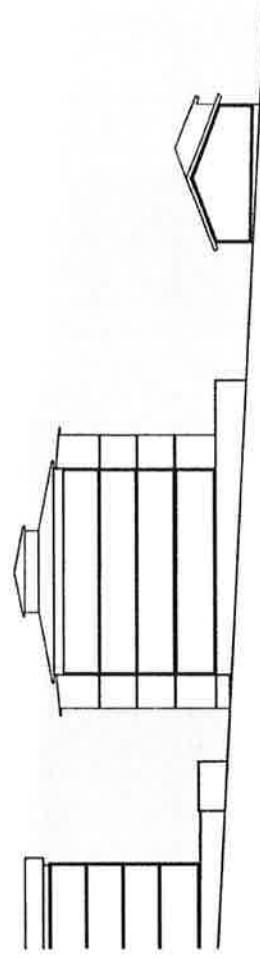
Juhannus
Midsommar
13:00

Kevätpäiväntasaus
Vårdagjämning
12:00

Jouluaatto
Julafton
12:00

Loviisan kaupunki
Korttelin 109 osan asemakaavamuutosAlueleikkaus
Uudisrakennus 3 krs.**Lovisa stad**
Detailplaneändring för del av kvarter 109Områdesskärning
Ny byggnad 3 vån.